

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīrīṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

3. Οι τελευταίες πενήντα ομιλίες (3. Uparīpaṇṇāsapāḷi)

1. Το κεφάλαιο για το Ντεβαντάχα (1. Devadahanavaggo)

[MN 101-110, PTS 2.214-3.24]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

3. Οι τελευταίες πενήντα ομιλίες

Τιμή στον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο

Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

Οι τελευταίες πενήντα ομιλίες

1. Το κεφάλαιο για το Ντεβαντάχα

1. Η ομιλία στο Ντεβαντάχα

1. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σάκκα· Ντεβαντάχα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Σάκκα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Υπάρχουν, μοναχοί, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί'. Αυτοί που λένε έτσι, μοναχοί, είναι οι Τζαϊν.

«Αφού πλησιάζω αυτούς που λένε έτσι, μοναχοί, τους Τζαϊν, λέω έτσι 'Είναι αλήθεια ότι εσείς, φίλοι Τζαϊν, λέτε έτσι και έχετε τέτοια άποψη - 'ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί.' Και αυτοί οι Τζαϊν, μοναχοί, όταν τους ρωτώ έτσι, παραδέχονται 'ναι'.

Τότε εγώ λέω έτσι - "Μήπως όμως εσείς, φίλοι Τζαϊν, γνωρίζετε -υπήρχαμε πράγματι εμείς στο παρελθόν και δεν είναι ότι δεν υπήρχαμε;" "Όχι βέβαια, φίλε".

"Μήπως όμως εσείς, φίλοι Τζαϊν, γνωρίζετε -κάναμε πράγματι εμείς στο παρελθόν κακόβουλη πράξη και δεν είναι ότι δεν κάναμε;" "Όχι βέβαια, φίλε".

"Μήπως όμως εσείς, φίλοι Τζαϊν, γνωρίζετε -τέτοιου είδους ή τέτοιου είδους κακόβουλη πράξη κάναμε;" "Όχι βέβαια, φίλε".

‘Μήπως όμως εσείς, φίλοι Τζαΐν, γνωρίζετε -τόσος υπαρξιακός πόνος έχει διαβρωθεί, ή τόσος υπαρξιακός πόνος πρέπει να διαβρωθεί, ή όταν τόσος υπαρξιακός πόνος διαβρωθεί όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί;’ “Όχι βέβαια, φίλε”.

‘Μήπως όμως εσείς, φίλοι Τζαΐν, γνωρίζετε -στην παρούσα ζωή την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων, την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων;’ “Όχι βέβαια, φίλε”.

2. «Έτσι λοιπόν εσείς, φίλοι Τζαΐν, δεν γνωρίζετε -υπήρχαμε πράγματι εμείς στο παρελθόν και δεν είναι ότι δεν υπήρχαμε, δεν γνωρίζετε - κάναμε πράγματι εμείς στο παρελθόν κακόβουλη πράξη και δεν είναι ότι δεν κάναμε, δεν γνωρίζετε - τέτοιου είδους ή τέτοιου είδους κακόβουλη πράξη κάναμε, δεν γνωρίζετε - τόσος υπαρξιακός πόνος έχει διαβρωθεί, ή τόσος υπαρξιακός πόνος πρέπει να διαβρωθεί, ή όταν τόσος υπαρξιακός πόνος διαβρωθεί όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί, δεν γνωρίζετε - στην παρούσα ζωή την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων, την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων· αφού έτσι έχουν τα πράγματα, δεν θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί».

«Αν όμως εσείς, φίλοι Τζαΐν, γνωρίζατε -υπήρχαμε πράγματι εμείς στο παρελθόν και δεν είναι ότι δεν υπήρχαμε, γνωρίζατε - κάναμε πράγματι εμείς στο παρελθόν κακόβουλη πράξη και δεν είναι ότι δεν κάναμε, γνωρίζατε - τέτοιου είδους ή τέτοιου είδους κακόβουλη πράξη κάναμε, γνωρίζατε - τόσος υπαρξιακός πόνος έχει διαβρωθεί, ή τόσος υπαρξιακός πόνος πρέπει να διαβρωθεί, ή όταν τόσος υπαρξιακός πόνος διαβρωθεί όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί, γνωρίζατε - στην παρούσα ζωή την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων, την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων· αφού έτσι έχουν τα πράγματα, θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί».

3. «Όπως, φίλοι Τζαΐν, ένας άνθρωπος θα είχε τρυπηθεί από βέλος με δηλητήριο με παχύ επίχρισμα· αυτός εξαιτίας του τρυπήματος από το βέλος θα βίωνε οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Οι φίλοι και σύμβουλοί του, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα έφερναν γιατρό χειρουργό. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα έκοβε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι· αυτός εξαιτίας του κοψίματος του στομίου της πληγής με το

μαχαίρι θα βίωνε οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα ερευνούσε το βέλος με βελόνα· αυτός εξαιτίας της έρευνας του βέλους με τη βελόνα θα βίωνε οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα τραβούσε έξω το βέλος· αυτός εξαιτίας του τραβήγματος του βέλους θα βίωνε οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα έβαζε φαρμακευτική σκόνη στο στόμιο της πληγής· αυτός εξαιτίας του βαψίματος της φαρμακευτικής σκόνης στο στόμιο της πληγής θα βίωνε οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Αυτός αργότερα με την επουλωμένη πληγή, με νέο δέρμα, θα ήταν υγιής, ευτυχισμένος, ελεύθερος, αυτοκυρίαρχος, ικανός να πάει όπου θέλει. Θα σκεφτόταν - εγώ πράγματι προηγουμένως είχα τρυπηθεί από βέλος με δηλητήριο με παχύ επίχρισμα. Εγώ λοιπόν εξαιτίας του τρυπήματος από το βέλος βίωσα οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Οι φίλοι και σύμβουλοί μου, οι συγγενείς και ομόαιμοι έφεραν γιατρό χειρουργό. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός μου έκοψε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι· εγώ λοιπόν εξαιτίας του κοψίματος του στομίου της πληγής με το μαχαίρι βίωσα οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός μου ερεύνησε το βέλος με βελόνα· εγώ λοιπόν εξαιτίας της έρευνας του βέλους με τη βελόνα βίωσα οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός μου τράβηξε έξω το βέλος· εγώ λοιπόν εξαιτίας του τραβήγματος του βέλους βίωσα οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός μου έβαλε φαρμακευτική σκόνη στο στόμιο της πληγής· εγώ λοιπόν εξαιτίας του βαψίματος της φαρμακευτικής σκόνης στο στόμιο της πληγής βίωσα οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Εγώ λοιπόν τώρα με την επουλωμένη πληγή, με νέο δέρμα, είμαι υγιής, ευτυχισμένος, ελεύθερος, αυτοκυρίαρχος, ικανός να πάω όπου θέλω».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλοι Τζαΐν, αν εσείς γνωρίζατε -υπήρχαμε πράγματι εμείς στο παρελθόν και δεν είναι ότι δεν υπήρχαμε, γνωρίζατε - κάναμε πράγματι εμείς στο παρελθόν κακόβουλη πράξη και δεν είναι ότι δεν κάναμε, γνωρίζατε - τέτοιου είδους ή τέτοιου είδους κακόβουλη πράξη κάναμε, γνωρίζατε -τόσος υπαρξιακός πόνος έχει διαβρωθεί, ή τόσοσ υπαρξιακός πόνος πρέπει να διαβρωθεί, ή όταν τόσοσ υπαρξιακός πόνος διαβρωθεί όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί, γνωρίζατε - στην παρούσα ζωή την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων, την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων· αφού έτσι έχουν τα πράγματα, θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί».

«Επειδή όμως εσείς, φίλοι Τζαΐν, δεν γνωρίζετε -υπήρχαμε πράγματι εμείς στο παρελθόν και δεν είναι ότι δεν υπήρχαμε, δεν γνωρίζετε - κάναμε πράγματι εμείς στο παρελθόν κακόβουλη πράξη και δεν είναι ότι δεν κάναμε, δεν γνωρίζετε - τέτοιου είδους ή τέτοιου είδους κακόβουλη πράξη κάναμε, δεν γνωρίζετε - τόσοσ υπαρξιακός πόνος έχει διαβρωθεί, ή τόσοσ υπαρξιακός πόνος πρέπει να διαβρωθεί, ή όταν τόσοσ υπαρξιακός πόνος διαβρωθεί όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί, δεν γνωρίζετε - στην παρούσα ζωή την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών

καταστάσεων, την απόκτηση των καλών νοητικών καταστάσεων· για αυτό το λόγο δεν θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί».

4. Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, εκείνοι οι Τζαΐν μου είπαν: «Ο Τζαΐν Νατάπουττα, φίλε, είναι παντογνώστης, βλέπει τα πάντα, διακηρύσσει πλήρη γνώση και ενόραση: είτε περπατώ είτε στέκομαι είτε κοιμάμαι είτε είμαι ξύπνιος, η γνώση και η ενόραση είναι συνεχώς και αδιάκοπα παρούσα σε μένα. Αυτός λέει τα εξής: 'Υπάρχει πράγματι σε εσάς, φίλοι Τζαΐν, κακόβουλη πράξη που έχετε κάνει στο παρελθόν· αυτήν εξαλείψτε με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού· και εφόσον εδώ τώρα είστε συγκρατημένοι σωματικά, συγκρατημένοι λεκτικά, συγκρατημένοι νοητικά, αυτό είναι η μη-εκτέλεση κακόβουλης πράξης στο μέλλον. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρχει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί'. Και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι».

5. «Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, μοναχοί, είπα σε εκείνους τους Τζαΐν: 'Αυτά τα πέντε, φίλοι Τζαΐν, φαινόμενα έχουν διπλό αποτέλεσμα στην παρούσα ζωή. Ποια πέντε; Η πίστη, η προσωπική προτίμηση, η προφορική παράδοση, ο αναλογισμός βάσει ενδείξεων, η αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή - αυτά, φίλοι Τζαΐν, είναι τα πέντε φαινόμενα που έχουν διπλό αποτέλεσμα στην παρούσα ζωή. Σχετικά με αυτά, ποια είναι η πίστη των σεβάσμιων Τζαΐν στον Διδάσκαλο που μιλά για το παρελθόν, ποια η προσωπική προτίμηση, ποια η προφορική παράδοση, ποιος ο αναλογισμός βάσει ενδείξεων, ποια η αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή;' Μιλώντας έτσι, μοναχοί, δεν βλέπω καμία εύλογη αντίκρουση μεταξύ των Τζαΐν.

«Επιπλέον εγώ, μοναχοί, λέω σε εκείνους τους Τζαΐν έτσι: 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν; Όταν η προσπάθειά σας είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια έντονη, εκείνη την περίοδο βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· όταν όμως η προσπάθειά σας δεν είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια δεν είναι έντονη, εκείνη την περίοδο δεν βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια;' 'Όταν, φίλε Γκόταμα, η προσπάθειά μας είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια έντονη, εκείνη την περίοδο βιώνουμε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική μας προσπάθεια· όταν όμως η προσπάθειά μας δεν είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια δεν είναι έντονη, εκείνη την περίοδο δεν βιώνουμε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική μας προσπάθεια.'»

6. «Έτσι λοιπόν, φίλοι Τζαΐν, όταν η προσπάθειά σας είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια έντονη, εκείνη την περίοδο βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· όταν όμως η προσπάθειά σας δεν είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια δεν είναι έντονη, εκείνη την περίοδο δεν βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια. Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, δεν θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρξει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί. Αν, φίλοι Τζαΐν, όταν η προσπάθειά σας είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια έντονη, εκείνη την περίοδο δεν βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· όταν όμως η προσπάθειά σας δεν είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια δεν είναι έντονη, εκείνη την περίοδο βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· αφού έτσι έχουν τα πράγματα, θα ήταν κατάλληλο για τους σεβάσμιους Τζαΐν να απαντήσουν - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρξει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί».

«Επειδή όμως, φίλοι Τζαΐν, όταν η προσπάθειά σας είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια έντονη, εκείνη την περίοδο βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· όταν όμως η προσπάθειά σας δεν είναι έντονη και η επίμονη προσπάθεια δεν είναι έντονη, εκείνη την περίοδο δεν βιώνετε έντονα οδυνηρά, έντονα δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια· εσείς οι ίδιοι, βιώνοντας οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική σας προσπάθεια, λόγω άγνοιας, αγνωσίας και σύγχυσης πιστεύετε λανθασμένα - ό,τι κι αν βιώνει αυτό το αρσενικό άτομο, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, όλο αυτό είναι εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν. Έτσι με την εξάλειψη των παλιών πράξεων μέσω του αυστηρού ασκητισμού, και με τη μη-εκτέλεση νέων πράξεων, δεν θα υπάρξει επανεμφάνιση στο μέλλον· με τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον, η εξάλειψη της πράξης· με την εξάλειψη της πράξης, η εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου· με την εξάλειψη του υπαρξιακού πόνου, η εξάλειψη του αισθήματος· με την εξάλειψη του αισθήματος, όλος ο υπαρξιακός πόνος θα έχει διαβρωθεί'. Μιλώντας έτσι, μοναχοί, δεν βλέπω καμία εύλογη αντίκρουση μεταξύ των Τζαΐν.

7. «Επιπλέον εγώ, μοναχοί, λέω σε εκείνους τους Τζαΐν έτσι: 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που βιώνεται στην παρούσα ζωή, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη σε μελλοντική ζωή;' "Όχι βέβαια, φίλε".

'Αυτή όμως η πράξη που βιώνεται σε μελλοντική ζωή, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη στην παρούσα ζωή;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που βιώνεται ως ευχάριστο, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη ως δυσάρεστο;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Αυτή όμως η πράξη που βιώνεται ως δυσάρεστο, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη ως ευχάριστο;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που βιώνεται όταν ωριμάσει, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη πριν ωριμάσει;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Αυτή όμως η πράξη που βιώνεται πριν ωριμάσει, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη όταν ωριμάσει;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που βιώνεται πολύ, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη λίγο;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Αυτή όμως η πράξη που βιώνεται λίγο, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη πολύ;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Τι νομίζετε, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που πρέπει να βιωθεί, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει μη βιωμένη;' "Όχι βέβαια, φίλε". 'Αυτή όμως η πράξη που δεν πρέπει να βιωθεί, είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη;' "Όχι βέβαια, φίλε".

8. «Έτσι λοιπόν, φίλοι Τζαΐν, αυτή η πράξη που βιώνεται στην παρούσα ζωή, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη σε μελλοντική ζωή, αυτή όμως η πράξη που βιώνεται σε μελλοντική ζωή, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη στην παρούσα ζωή, αυτή η πράξη που βιώνεται ως ευχάριστο, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη ως δυσάρεστο, αυτή η πράξη που βιώνεται ως δυσάρεστο, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη ως ευχάριστο, αυτή η πράξη που βιώνεται όταν ωριμάσει, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη πριν ωριμάσει, αυτή η πράξη που βιώνεται πριν ωριμάσει, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη όταν ωριμάσει, αυτή η πράξη που βιώνεται πολύ, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη λίγο, αυτή η πράξη που βιώνεται λίγο, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη πολύ, αυτή η πράξη που πρέπει να βιωθεί, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει μη βιωμένη, αυτή η πράξη που δεν πρέπει να βιωθεί, δεν είναι δυνατόν με προσπάθεια ή με επίμονη προσπάθεια να γίνει βιωμένη· αφού έτσι έχουν τα πράγματα, η προσπάθεια των σεβάσμιων Τζαΐν είναι άκαρπη, η επίμονη προσπάθεια άκαρπη».

«Αυτοί που λένε έτσι, μοναχοί, είναι οι Τζαΐν. Για τους Τζαΐν που λένε έτσι, μοναχοί, δέκα εύλογες επικρίσεις οδηγούν σε αξιόμεμπτη θέση.

9. «Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν· τότε σίγουρα, μοναχοί, οι Τζαΐν στο παρελθόν ήταν αυτοί που έκαναν κακές πράξεις, αφού τώρα βιώνουν τέτοια οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της δημιουργίας από έναν κύριο· τότε σίγουρα, μοναχοί, οι Τζαΐν δημιουργήθηκαν από έναν κακό κύριο, αφού τώρα βιώνουν τέτοια οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης· τότε σίγουρα, μοναχοί, οι Τζαΐν έχουν κακή σύμπτωση, αφού τώρα βιώνουν τέτοια οδυνηρά,

έντονα, δριμέα αισθήματα. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης· τότε σίγουρα, μοναχοί, οι Τζαϊν έχουν κακή τάξη γέννησης, αφού τώρα βιώνουν τέτοια οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή· τότε σίγουρα, μοναχοί, οι Τζαϊν έχουν τέτοια προσπάθεια στην παρούσα ζωή, αφού τώρα βιώνουν τέτοια οδυνηρά, έντονα, δριμέα αισθήματα.

«Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της δημιουργίας από έναν κύριο, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της δημιουργίας από έναν κύριο, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή, οι Τζαϊν είναι αξιόμεμπτοι. Αυτοί που λένε έτσι, μοναχοί, είναι οι Τζαϊν. Για τους Τζαϊν που λένε έτσι, μοναχοί, αυτές οι δέκα εύλογες επικρίσεις οδηγούν σε αξιόμεμπτη θέση. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, η προσπάθεια είναι άκαρπη, η επίμονη προσπάθεια άκαρπη.

10. «Και πώς, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός δεν καταπιέζει τον εαυτό του που δεν είναι καταπιεσμένος με ταλαιπωρία, και δεν εγκαταλείπει τη δίκαιη ευτυχία, και δεν είναι προσκολλημένος σε εκείνη την ευτυχία. Αυτός κατανοεί έτσι - «Όταν αγωνίζομαι με δραστηριότητα εναντίον αυτής της πηγής του υπαρξιακού πόνου μου, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος· όταν όμως παρατηρώ με ουδετερότητα αυτή την πηγή του υπαρξιακού πόνου μου, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος». Αυτός, για όποια πηγή υπαρξιακού πόνου του, αγωνιζόμενος με δραστηριότητα, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος, αγωνίζεται με δραστηριότητα εκεί. Για όποια όμως πηγή υπαρξιακού πόνου του, παρατηρώντας με ουδετερότητα, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος, αναπτύσσει την αταραξία εκεί. Για εκείνη την πηγή του υπαρξιακού πόνου του, αγωνιζόμενος με δραστηριότητα, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος - έτσι επίσης εκείνος ο υπαρξιακός πόνος του έχει διαβρωθεί. Για εκείνη την πηγή του υπαρξιακού πόνου του, παρατηρώντας με ουδετερότητα, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος - έτσι επίσης εκείνος ο υπαρξιακός πόνος του έχει διαβρωθεί.

11. «Όπως, μοναχοί, ένας άνδρας γεμάτος με λαγνεία για μια γυναίκα, με τον νου δεμένο σε αυτήν, με έντονη επιθυμία, με έντονη προσδοκία. Αυτός θα έβλεπε εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά. Τι νομίζετε, μοναχοί, θα εγείρονταν άραγε σε εκείνον τον άνδρα, βλέποντας εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να

γελά δυνατά, να χαμογελά, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Διότι, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο άνδρας είναι γεμάτος με λαγνεία για εκείνη τη γυναίκα, με τον νου δεμένο σε αυτήν, με έντονη επιθυμία, με έντονη προσδοκία. Για αυτό το λόγο, βλέποντας εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά, θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος». «Τότε, μοναχοί, σε εκείνον τον άνδρα θα ερχόταν αυτή η σκέψη: 'Εγώ είμαι γεμάτος με λαγνεία για εκείνη τη γυναίκα, με τον νου δεμένο σε αυτήν, με έντονη επιθυμία, με έντονη προσδοκία. Σε μένα, βλέποντας εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά, εγείρονται λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος. Γιατί να μην εγκαταλείψω τη θέληση και το πάθος μου για εκείνη τη γυναίκα;' Αυτός θα εγκατέλειπε τη θέληση και το πάθος για εκείνη τη γυναίκα. Αυτός θα έβλεπε εκείνη τη γυναίκα αργότερα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά. Τι νομίζετε, μοναχοί, θα εγείρονταν άραγε σε εκείνον τον άνδρα, βλέποντας εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά, λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Διότι, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο άνδρας είναι χωρίς πάθος για εκείνη τη γυναίκα. Για αυτό το λόγο, βλέποντας εκείνη τη γυναίκα να στέκεται μαζί με έναν άλλο άνδρα, να συνομιλεί, να γελά δυνατά, να χαμογελά, δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός δεν καταπιέζει τον εαυτό του που δεν είναι καταπιεσμένος με ταλαιπωρία, και δεν εγκαταλείπει τη δίκαιη ευτυχία, και δεν είναι προσκολλημένος σε εκείνη την ευτυχία. Αυτός κατανοεί έτσι - «Όταν αγωνίζομαι με δραστηριότητα εναντίον αυτής της πηγής του υπαρξιακού πόνου μου, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος· όταν όμως παρατηρώ με ουδετερότητα αυτή την πηγή του υπαρξιακού πόνου μου, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος». Αυτός, για όποια πηγή υπαρξιακού πόνου του, αγωνιζόμενος με δραστηριότητα, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος, αγωνίζεται με δραστηριότητα εκεί· για όποια όμως πηγή υπαρξιακού πόνου του, παρατηρώντας με ουδετερότητα, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος, αναπτύσσει την αταραξία εκεί. Για εκείνη την πηγή του υπαρξιακού πόνου του, αγωνιζόμενος με δραστηριότητα, μέσω της επίμονης προσπάθειας της δραστηριότητας προκύπτει το μη πάθος - έτσι επίσης εκείνος ο υπαρξιακός πόνος του έχει διαβρωθεί. Για εκείνη την πηγή του υπαρξιακού πόνου του, παρατηρώντας με ουδετερότητα, αναπτύσσοντας την αταραξία, προκύπτει το μη πάθος - έτσι επίσης εκείνος ο υπαρξιακός πόνος του έχει διαβρωθεί. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

12. «Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός σκέφτεται έτσι - 'όταν διαμένω με άνεση, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις μου αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· όταν όμως αγωνίζομαι με ταλαιπωρία, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις μου παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται. Γιατί να μην αγωνιστώ με ταλαιπωρία;' Αυτός αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Καθώς αυτός αγωνίζεται με ταλαιπωρία, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται. Αυτός αργότερα δεν αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, για όποιο σκοπό εκείνος ο μοναχός θα

αγωνιζόταν με ταλαιπωρία, αυτός ο σκοπός του έχει επιτευχθεί. Για αυτό το λόγο αργότερα δεν αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Όπως, μοναχοί, ένας κατασκευαστής βελών θερμαίνει το βέλος σε δύο αναμμένα κάρβουνα, το ζεσταίνει καλά, το κάνει ευθύ και εύχρηστο. Όταν, μοναχοί, το βέλος του κατασκευαστή βελών έχει θερμανθεί σε δύο αναμμένα κάρβουνα, έχει ζεσταθεί καλά, έχει γίνει ευθύ και εύχρηστο, αυτός ο κατασκευαστής βελών αργότερα δεν θερμαίνει το βέλος σε δύο αναμμένα κάρβουνα, δεν το ζεσταίνει καλά, δεν το κάνει ευθύ και εύχρηστο. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, για όποιο σκοπό εκείνος ο κατασκευαστής βελών θα θέρμαινε το βέλος σε δύο αναμμένα κάρβουνα, θα το ζεσταίνε καλά, θα το έκανε ευθύ και εύχρηστο, αυτός ο σκοπός του έχει επιτευχθεί. Για αυτό το λόγο αργότερα ο κατασκευαστής βελών δεν θερμαίνει το βέλος σε δύο αναμμένα κάρβουνα, δεν το ζεσταίνει καλά, δεν το κάνει ευθύ και εύχρηστο. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός σκέφτεται έτσι - 'όταν διαμένω με άνεση, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις μου αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· όταν όμως αγωνίζομαι με ταλαιπωρία, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις μου παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται. Γιατί να μην αγωνιστώ με ταλαιπωρία;' Αυτός αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Καθώς αυτός αγωνίζεται με ταλαιπωρία, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται. Αυτός αργότερα δεν αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, για όποιο σκοπό εκείνος ο μοναχός θα αγωνιζόταν με ταλαιπωρία, αυτός ο σκοπός του έχει επιτευχθεί. Για αυτό το λόγο αργότερα δεν αγωνίζεται με ταλαιπωρία. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

13. «Επιπλέον, μοναχοί, εδώ ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι: "Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ωχρίνα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;" Και αργότερα, εγκαταλείποντας είτε λίγα είτε πολλά πλούτη, εγκαταλείποντας είτε μικρό είτε μεγάλο κύκλο συγγενών, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ωχρίνα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή.

14. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, έχοντας επιτύχει την εξάσκηση και τον τρόπο ζωής των μοναχών, έχοντας εγκαταλείψει τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων. Έχει αφήσει το ραβδί και το μαχαίρι, είναι ευσυνείδητος, γεμάτος

συμπόνια, και διαμένει επιδιώκοντας το καλό όλων των έμβιων όντων. Έχοντας εγκαταλείψει τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου. Παίρνει μόνο ό,τι του δίνεται, περιμένει μόνο ό,τι του δίνεται, και διαμένει με ειλικρίνεια χωρίς σκέψεις κλοπής. Έχοντας εγκαταλείψει τη μη αγνή ζωή, ζει αγνή ζωή, μένοντας μακριά και απέχοντας από τη σεξουαλική πράξη, τη συνήθη πρακτική των χωρικών. Έχοντας εγκαταλείψει το ψέμα, απέχει από το ψέμα. Λέει την αλήθεια, είναι αφοσιωμένος στην αλήθεια, είναι αξιόπιστος, έμπιστος, δεν εξαπατά τον κόσμο. Έχοντας εγκαταλείψει τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη διχαστική ομιλία· δεν επαναλαμβάνει αλλού αυτά που άκουσε εδώ για να διχάσει εκείνους, ούτε επαναλαμβάνει εδώ αυτά που άκουσε αλλού για να διχάσει αυτούς - έτσι είναι αυτός που ενώνει αυτούς που είναι διχασμένοι, που ενθαρρύνει αυτούς που είναι ενωμένοι, που απολαμβάνει την αρμονία, χαίρεται με την αρμονία, ευχαριστείται με την αρμονία, εκφράζει λόγια που δημιουργούν αρμονία. Έχοντας εγκαταλείψει τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία· εκφράζει λόγια που είναι απαλά, ευχάριστα στο αυτί, στοργικά, που πηγαίνουν στην καρδιά, ευγενικά, αρεστά και ευχάριστα στους πολλούς. Έχοντας εγκαταλείψει τη φλυαρία, απέχει από τη φλυαρία. Μιλάει την κατάλληλη στιγμή, εκφράζει αυτό που είναι πραγματικό, μιλάει για το όφελος, για τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Τα λόγια του είναι πολύτιμα, έγκαιρα, λογικά, μετρημένα και γεμάτα νόημα. Αυτός απέχει από το να βλάπτει σπόρους και φυτά. Τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, απέχει από το φαγητό τη νύχτα και σε ακατάλληλες ώρες. Απέχει από το να παρακολουθεί χορό, τραγούδι, μουσική και θεάματα. Απέχει από το να φορά γιρλάντες, να χρησιμοποιεί αρώματα και καλλυντικά και να στολίζεται. Απέχει από τη χρήση ψηλών και μεγάλων κρεβατιών. Απέχει από το να δέχεται χρυσό και ασήμι. Απέχει από το να δέχεται ωμά σιτηρά. Απέχει από το να δέχεται ωμό κρέας. Απέχει από το να δέχεται γυναίκες και κορίτσια. Απέχει από το να δέχεται δούλους και δούλες. Απέχει από το να δέχεται κατσίκες και πρόβατα. Απέχει από το να δέχεται κοτόπουλα και γουρούνια. Απέχει από το να δέχεται ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες. Απέχει από το να δέχεται χωράφια και γη. Απέχει από το να αναλαμβάνει αποστολές και μεταφορές μηνυμάτων. Απέχει από την αγορά και πώληση. Απέχει από το να εξαπατά με ψεύτικες ζυγαριές, ψεύτικα μέταλλα και ψεύτικα μέτρα. Απέχει από τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, την απάτη και την ανεντιμότητα. Απέχει από τον ακρωτηριασμό, τη δολοφονία, τη φυλάκιση, τη ληστεία, το πλιάτσικο και τη βία.

Αυτός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Όπως ακριβώς ένα φτερωτό πουλί όπου κι αν πετά, πετά μόνο με το φορτίο των φτερών του, ακριβώς έτσι ένας μοναχός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του· όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, βιώνει εσωτερικά την ευτυχία που είναι χωρίς σφάλμα.

15. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη...

κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Αυτός, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, βιώνει εσωτερικά την αμόλυντη ευτυχία.

Αυτός ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν προχωρεί και όταν επιστρέφει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζει μπροστά και όταν κοιτάζει γύρω, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζει και όταν τεντώνει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν φορά τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν τρώει, πίνει, μασά και γεύεται, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύει και ουρεί, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν περπατά, στέκεται, κάθεται, κοιμάται, είναι ξύπνιος, μιλά και σιωπά.

16. «Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, προικισμένος με αυτή την ευγενή μνήμη και ενσυνειδητότητα, αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία. Έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία. Έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία. Έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη. Έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη

προσπάθεια είναι καρποφόρος.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία. Αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

17. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζώων. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις, τρεις γεννήσεις, τέσσερις γεννήσεις, πέντε γεννήσεις, δέκα γεννήσεις, είκοσι γεννήσεις, τριάντα γεννήσεις, σαράντα γεννήσεις, πενήντα γεννήσεις, εκατό γεννήσεις, χίλιες γεννήσεις, εκατό χιλιάδες γεννήσεις, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους διαστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής και διαστολής του σύμπαντος - 'εκεί ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εκεί· εκεί επίσης ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εδώ'. Έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

18. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους - "Αυτά τα αξιοσέβαστα όντα, βεβαίως, διακατέχονται από κακή σωματική συμπεριφορά, διακατέχονται από κακή λεκτική συμπεριφορά, διακατέχονται από κακή νοητική συμπεριφορά, συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν λανθασμένες απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε λανθασμένες απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ενώ αυτά τα αξιοσέβαστα όντα διακατέχονται από καλή σωματική συμπεριφορά, διακατέχονται από καλή λεκτική συμπεριφορά, διακατέχονται από καλή νοητική συμπεριφορά, δεν συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν ορθές απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε ορθές απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον καλότυχο

κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο». Έτσι με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους. Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος.

19. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξαλειψής των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου»· κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Έτσι επίσης, μοναχοί, η προσπάθεια είναι καρποφόρος, η επίμονη προσπάθεια είναι καρποφόρος. Αυτοί που λένε έτσι, μοναχοί, είναι οι Τατχάγκατα. Για τους Τατχάγκατα που λένε έτσι, μοναχοί, δέκα εύλογοι λόγοι επαίνου προκύπτουν.

20. «Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν· τότε σίγουρα, μοναχοί, ο Τατχάγκατα στο παρελθόν ήταν αυτός που έκανε καλές πράξεις, αφού τώρα βιώνει τέτοια ευχάριστα αισθήματα χωρίς νοητικές διαφθορές. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της δημιουργίας από έναν κύριο· τότε σίγουρα, μοναχοί, ο Τατχάγκατα δημιουργήθηκε από έναν καλό κύριο, αφού τώρα βιώνει τέτοια ευχάριστα αισθήματα χωρίς νοητικές διαφθορές. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης· τότε σίγουρα, μοναχοί, ο Τατχάγκατα έχει καλή σύμπτωση, αφού τώρα βιώνει τέτοια ευχάριστα αισθήματα χωρίς νοητικές διαφθορές. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης· τότε σίγουρα, μοναχοί, ο Τατχάγκατα έχει καλή τάξη γέννησης, αφού τώρα βιώνει τέτοια ευχάριστα αισθήματα χωρίς νοητικές διαφθορές. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή· τότε σίγουρα, μοναχοί, ο Τατχάγκατα έχει καλή προσπάθεια στην παρούσα ζωή, αφού τώρα βιώνει τέτοια ευχάριστα αισθήματα χωρίς νοητικές διαφθορές.

«Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας όσων διαπράχθηκαν στο παρελθόν, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της

δημιουργίας από έναν κύριο, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της δημιουργίας από έναν κύριο, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της σύμπτωσης και της φύσης, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της τάξης γέννησης, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος. Αν, μοναχοί, τα όντα βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος· αν τα όντα δεν βιώνουν ευτυχία και δυστυχία εξαιτίας της προσπάθειας στην παρούσα ζωή, ο Τατχάγκατα είναι αξιέπαινος. Αυτοί που λένε έτσι, μοναχοί, είναι οι Τατχάγκατα. Για τους Τατχάγκατα που λένε έτσι, μοναχοί, αυτοί οι δέκα εύλογοι λόγοι επαίνου προκύπτουν».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Ντεβαντάχα, πρώτη.

2. Η ομιλία για τα πέντε και τρία

21. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Υπάρχουν, μοναχοί, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που είναι θεωρητικοί του μέλλοντος, με απόψεις για το μέλλον, οι οποίοι διακηρύσσουν διάφορες δογματικές θέσεις σχετικά με το μέλλον. 'Ο εαυτός έχει αντίληψη, είναι υγιής μετά το θάνατο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται. 'Ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, είναι υγιής μετά το θάνατο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται. 'Ο εαυτός ούτε έχει ούτε δεν έχει αντίληψη, είναι υγιής μετά το θάνατο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· ή διακηρύσσουν την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει, ή κάποιοι ισχυρίζονται το Νιμπάνα στην παρούσα ζωή. Έτσι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός υπάρχει, υγιής μετά το θάνατο, ή διακηρύσσουν την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει, ή κάποιοι ισχυρίζονται το Νιμπάνα στην παρούσα ζωή. Έτσι αυτά τα πέντε γίνονται τρία, και τα τρία γίνονται πέντε - αυτή είναι η σύνοψη του πέντε και τρία.

22. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός και άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως παρόμοια στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως διαφορετικά στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει

αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως περιορισμένο στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως απεριορίστο στην αντίληψη, ή έχοντας υπερβεί αυτό, κάποιοι ισχυρίζονται το κυκλικό διαλογιστικό αντικείμενο της συνείδησης ως απεριορίστο και αδιατάρακτο. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός και άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως παρόμοια στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως διαφορετικά στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως περιορισμένο στην αντίληψη, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως απεριορίστο στην αντίληψη, ή όποια από αυτές τις αντιλήψεις είναι σαφές ότι είναι αγνή, ανώτατη, έξοχη και ανυπέρβλητη - είτε από τις αντιλήψεις της υλικής μορφής, είτε από τις αντιλήψεις της άυλης σφαίρας, είτε από τις αντιλήψεις της ενότητας, είτε από τις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας. «Δεν υπάρχει τίποτε», κάποιοι ισχυρίζονται το επίπεδο της μηδαμινότητας ως απεριορίστο και αδιατάρακτο. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

23. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός και άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος. Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών. Για ποιο λόγο; Η αντίληψη είναι αρρώστια, η αντίληψη είναι απόστημα, η αντίληψη είναι βέλος· αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή - «χωρίς αντίληψη». Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα, ότι εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός και άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος.

θάνατο, ως υλικός και άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος. Όποιος, μοναχοί, ασκητής ή βραχμάνος έλεγε έτσι - «Εγώ θα διακηρύξω την έλευση ή την πορεία ή τον θάνατο ή την επαναγέννηση ή την ανάπτυξη ή την αύξηση ή την επέκταση της συνείδησης χωριστά από την ύλη, χωριστά από το αίσθημα, χωριστά από την αντίληψη, χωριστά από τις δραστηριότητες» - αυτό είναι αδύνατον. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

24. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος. Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών, και εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών. Για ποιο λόγο; Η αντίληψη είναι αρρώστια, η αντίληψη είναι απόστημα, η αντίληψη είναι βέλος, η μη-αντίληψη είναι σύγχυση· αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξαίσιο, δηλαδή - 'μήτε-αντίληψη-μήτε-μη-αντίληψη'. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως υλικός, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως άυλος, είτε εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, ως ούτε υλικός ούτε άυλος. Όποιοι, μοναχοί, ασκητές ή βραχμάνοι διακηρύσσουν την απόκτηση αυτού του επιπέδου μόνο μέσω της δραστηριότητας του ορατού, ακουσμένου, αισθητού και συνειδητού, αυτό, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι καταστροφή για την απόκτηση αυτού του επιπέδου. Διότι αυτό το επίπεδο, μοναχοί, δεν είναι σαφές ότι επιτυγχάνεται μέσω της επίτευξης της δραστηριότητας· αυτό το επίπεδο, μοναχοί, είναι σαφές ότι επιτυγχάνεται μέσω της επίτευξης του υπολοίπου της δραστηριότητας. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

25. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει, σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που

διακηρύσσουν ότι ο εαυτός έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών, και εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών, και εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν ότι ο εαυτός μήτε έχει αντίληψη μήτε δεν έχει αντίληψη, υγιής μετά το θάνατο, διαμαρτύρονται εναντίον αυτών. Για ποιο λόγο; Όλοι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι ισχυρίζονται για το μέλλον μόνο προσκόλληση - «έτσι πεθαίνοντας θα είμαστε, έτσι πεθαίνοντας θα είμαστε». Όπως ακριβώς ένας έμπορος που πηγαίνει για εμπόριο σκέφτεται έτσι - «από αυτό θα αποκτήσω αυτό, με αυτό θα κερδίσω αυτό», ακριβώς έτσι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι μου φαίνονται σαν έμποροι, θα έλεγα - «έτσι πεθαίνοντας θα είμαστε, έτσι πεθαίνοντας θα είμαστε». Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι που διακηρύσσουν την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει, αυτοί από φόβο για την ταυτότητα, από αποστροφή για την ταυτότητα, τρέχουν γύρω από την ταυτότητα και περιστρέφονται γύρω της. Όπως ακριβώς ένας σκύλος δεμένος με λουρί σε γερό στύλο ή πάσσαλο, τρέχει γύρω από αυτόν ακριβώς τον στύλο ή τον πάσσαλο και περιστρέφεται γύρω του· ακριβώς έτσι αυτοί οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι από φόβο για την ταυτότητα, από αποστροφή για την ταυτότητα, τρέχουν γύρω από την ταυτότητα και περιστρέφονται γύρω της. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

26. Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι, μοναχοί, είναι θεωρητικοί του μέλλοντος, με απόψεις για το μέλλον, και διακηρύσσουν διάφορες δογματικές θέσεις σχετικά με το μέλλον, όλοι τους ισχυρίζονται αυτά ακριβώς τα πέντε επίπεδα ή κάποιο από αυτά.

27. «Υπάρχουν, μοναχοί, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που είναι θεωρητικοί του παρελθόντος, με απόψεις για το παρελθόν, οι οποίοι διακηρύσσουν διάφορες δογματικές θέσεις σχετικά με το παρελθόν. 'Ο εαυτός και ο κόσμος είναι αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι μη-αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι και αιώνιοι και μη-αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε αιώνιοι ούτε μη-αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι πεπερασμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι άπειροι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι και πεπερασμένοι και άπειροι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε πεπερασμένοι ούτε άπειροι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος έχουν ενιαία αντίληψη, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος έχουν πολλαπλή αντίληψη, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος έχουν περιορισμένη αντίληψη, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος έχουν απεριόριστη αντίληψη, μόνο αυτό είναι αλήθεια και

οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι αποκλειστικά ευτυχισμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι αποκλειστικά δυστυχισμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι και ευτυχισμένοι και δυστυχισμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται· 'ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε δυστυχισμένοι ούτε ευτυχισμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο' - έτσι κάποιοι ισχυρίζονται.

28. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο', σε αυτούς βεβαίως, χωριστά από την πίστη, χωριστά από την προσωπική προτίμηση, χωριστά από την προφορική παράδοση, χωριστά από τον αναλογισμό των λόγων, χωριστά από την αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή, θα υπάρξει ατομικά γνώση αγνή και λαμπερή - αυτό είναι αδύνατον. Όταν όμως, μοναχοί, δεν υπάρχει ατομικά γνώση αγνή και λαμπερή, ακόμη και αυτό που εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι καθαρίζουν εκεί, απλώς ένα μέρος γνώσης, ακόμη και αυτό είναι σαφές ότι είναι προσκόλληση εκείνων των σεβάσμιων ασκητών και βραχμάνων. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

29. «Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που λένε έτσι και έχουν τέτοια άποψη - 'ο εαυτός και ο κόσμος είναι μη-αιώνιοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'... κ.λπ... ο εαυτός και ο κόσμος είναι και αιώνιοι και μη-αιώνιοι... ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε αιώνιοι ούτε μη-αιώνιοι... ο εαυτός και ο κόσμος είναι πεπερασμένοι... ο εαυτός και ο κόσμος είναι άπειροι... ο εαυτός και ο κόσμος είναι και πεπερασμένοι και άπειροι... ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε πεπερασμένοι ούτε άπειροι... ο εαυτός και ο κόσμος έχουν ενιαία αντίληψη... ο εαυτός και ο κόσμος έχουν πολλαπλή αντίληψη... ο εαυτός και ο κόσμος έχουν περιορισμένη αντίληψη... ο εαυτός και ο κόσμος έχουν απεριόριστη αντίληψη... ο εαυτός και ο κόσμος είναι αποκλειστικά ευτυχισμένοι... ο εαυτός και ο κόσμος είναι αποκλειστικά δυστυχισμένοι... ο εαυτός και ο κόσμος είναι και ευτυχισμένοι και δυστυχισμένοι... ο εαυτός και ο κόσμος δεν είναι ούτε ευτυχισμένοι ούτε δυστυχισμένοι, μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο', σε αυτούς βεβαίως, χωριστά από την πίστη, χωριστά από την προσωπική προτίμηση, χωριστά από την προφορική παράδοση, χωριστά από τον αναλογισμό των λόγων, χωριστά από την αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή, θα υπάρξει ατομικά γνώση αγνή και λαμπερή - αυτό είναι αδύνατον. Όταν όμως, μοναχοί, δεν υπάρχει ατομικά γνώση αγνή και λαμπερή, ακόμη και αυτό που εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι καθαρίζουν εκεί, απλώς ένα μέρος γνώσης, ακόμη και αυτό είναι σαφές ότι είναι προσκόλληση εκείνων των σεβάσμιων ασκητών και βραχμάνων. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

30. «Εδώ, μοναχοί, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, έχοντας επιτύχει τη χαρά της αποστασιοποίησης, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει τη χαρά της αποστασιοποίησης». Εκείνη η χαρά της αποστασιοποίησης του καταπαύει. Με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται δυσαρέσκεια, με την παύση της δυσαρέσκειας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης. Όπως, μοναχοί, όπου η σκιά εγκαταλείπει, εκεί η ζέση διαπερνά, όπου η ζέση εγκαταλείπει, εκεί η σκιά διαπερνά· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται δυσαρέσκεια, με την παύση της δυσαρέσκειας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Αυτός ο σεβάσμιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, έχοντας επιτύχει τη χαρά της αποστασιοποίησης, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει τη χαρά της αποστασιοποίησης». Εκείνη η χαρά της αποστασιοποίησης του καταπαύει. Με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται δυσαρέσκεια, με την παύση της δυσαρέσκειας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

31. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, έχοντας επιτύχει την πνευματική ευτυχία, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει την πνευματική ευτυχία». Εκείνη η πνευματική ευτυχία του καταπαύει. Με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης, με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται η πνευματική ευτυχία. Όπως, μοναχοί, όπου η σκιά εγκαταλείπει, εκεί η ζέση διαπερνά, όπου η ζέση εγκαταλείπει, εκεί η σκιά διαπερνά· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης, με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται η πνευματική ευτυχία. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Αυτός ο σεβάσμιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, έχοντας επιτύχει την πνευματική ευτυχία, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει την πνευματική ευτυχία». Εκείνη η πνευματική ευτυχία του καταπαύει. Με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται η χαρά της αποστασιοποίησης, με την παύση της χαράς της αποστασιοποίησης εγείρεται η πνευματική ευτυχία. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

32. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη

μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, με την υπέρβαση της πνευματικής ευτυχίας, έχοντας επιτύχει το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα». Εκείνο το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημά του καταπαύει. Με την παύση του ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος εγείρεται η πνευματική ευτυχία, με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα. Όπως, μοναχοί, όπου η σκιά εγκαταλείπει, εκεί η ζέση διαπερνά, όπου η ζέση εγκαταλείπει, εκεί η σκιά διαπερνά· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, με την παύση του ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος εγείρεται η πνευματική ευτυχία, με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Αυτός ο σεβάσμιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, με την υπέρβαση της πνευματικής ευτυχίας, έχοντας επιτύχει το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, διαμένει - «αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή διαμένω έχοντας επιτύχει το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα». Εκείνο το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημά του καταπαύει. Με την παύση του ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος εγείρεται η πνευματική ευτυχία, με την παύση της πνευματικής ευτυχίας εγείρεται το ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα. «Αυτό είναι συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

33. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, με την υπέρβαση της πνευματικής ευτυχίας, με την υπέρβαση του ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος - θεωρεί: 'είμαι γαλήνιος, είμαι κατασβεσμένος, είμαι χωρίς προσκόλληση'. Αυτό, μοναχοί, το γνωρίζει άμεσα ο Τατχάγκατα. Αυτός ο σεβάσμιος ασκητής ή βραχμάνος, με την παραίτηση από τις απόψεις για το παρελθόν και με την παραίτηση από τις απόψεις για το μέλλον, με τη μη εδραίωση σε όλους τους νοητικούς δεσμούς της ηδονής, με την υπέρβαση της χαράς της αποστασιοποίησης, με την υπέρβαση της πνευματικής ευτυχίας, με την υπέρβαση του ούτε-δυσάρεστου-ούτε-ευχάριστου αισθήματος - θεωρεί: 'είμαι γαλήνιος, είμαι κατασβεσμένος, είμαι χωρίς προσκόλληση'· σίγουρα αυτός ο σεβάσμιος ισχυρίζεται μια πρακτική κατάλληλη για το Νιμπάνα. Και όμως αυτός ο σεβάσμιος ασκητής ή βραχμάνος προσκολλώμενος σε άποψη για το παρελθόν προσκολλάται, ή προσκολλώμενος σε άποψη για το μέλλον προσκολλάται, ή προσκολλώμενος σε νοητικό δεσμό της ηδονής προσκολλάται, ή προσκολλώμενος στη χαρά της αποστασιοποίησης προσκολλάται, ή προσκολλώμενος στην πνευματική ευτυχία προσκολλάται, ή προσκολλώμενος στο ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα προσκολλάται. Και αυτό που αυτός ο σεβάσμιος - θεωρεί: 'είμαι γαλήνιος, είμαι κατασβεσμένος, είμαι χωρίς προσκόλληση', ακόμη και αυτό είναι σαφές ότι είναι προσκόλληση αυτού του σεβάσμιου ασκητή ή βραχμάνου. «Αυτό είναι

συνθηκοκρατημένο, χονδροειδές· υπάρχει όμως η παύση των δραστηριοτήτων, υπάρχει αυτό» - έτσι γνωρίζοντας, βλέποντας τη διαφυγή από αυτό, ο Τατχάγκατα το έχει υπερβεί.

«Αυτό όμως, μοναχοί, έχει κατανοηθεί πλήρως από τον Τατχάγκατα ως η ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, δηλαδή - γνωρίζοντας όπως πραγματικά είναι την προέλευση και την πάροδο και την απόλαυση και τον κίνδυνο και τη διαφυγή από τις έξι αισθητηριακές βάσεις της επαφής, η απολύτρωση μέσω της μη προσκόλλησης».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Παντσατάγια, δεύτερη.

3. Η ομιλία για το "Τι σκέφτεστε για μένα;"

34. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Πισινάρα, στο δασώδες άλσος Μπαλιχάρανα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Τι νομίζετε για εμένα, μοναχοί - 'ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας του χιτώνα, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας της προσφερόμενης τροφής, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας του καταλύματος, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας αυτής ή εκείνης της ύπαρξης';» «Όχι, σεβάσμιε κύριε, δεν νομίζουμε έτσι για τον Ευλογημένο - 'ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας του χιτώνα, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας της προσφερόμενης τροφής, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας του καταλύματος, ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας αυτής ή εκείνης της ύπαρξης'.»

«Και αφού δεν νομίζετε έτσι για εμένα, μοναχοί - 'ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας του χιτώνα... κ.λπ... ή ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει τη Διδασκαλία εξαιτίας αυτής ή εκείνης της ύπαρξης'· τότε τι λοιπόν νομίζετε για εμένα, μοναχοί;» «Έτσι νομίζουμε, σεβάσμιε κύριε, για τον Ευλογημένο - 'ο Ευλογημένος είναι συμπονετικός, αναζητά το καλό· διδάσκει τη Διδασκαλία από συμπόνια'.» «Και αφού νομίζετε έτσι για εμένα, μοναχοί - 'ο Ευλογημένος είναι συμπονετικός, αναζητά το καλό· διδάσκει τη Διδασκαλία από συμπόνια'.»

35. «Γι' αυτό, μοναχοί, εκείνες οι διδασκαλίες που έχω διδάξει σε εσάς με άμεση γνώση, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, οι τέσσερις ορθές επίμονες προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις πνευματικής δύναμης, οι πέντε πνευματικές ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της φώτισης, η ευγενής οκταμελής οδός, σε αυτές όλοι μαζί ενωμένοι, χαίροντας μαζί, χωρίς να διαφωνείτε, πρέπει να εξασκείστε. Και ενώ εσείς, μοναχοί, είστε ενωμένοι, χαίρεστε μαζί, δεν διαφωνείτε και εξασκείστε, μπορεί να υπάρξουν δύο μοναχοί με διαφορετικές απόψεις σχετικά με την ανώτερη διδασκαλία. Αν εκεί σκεφτόσασταν έτσι: "αυτών των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό και η φρασεολογία είναι διαφορετική", εκεί όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό και η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα είναι διαφορετικό και η φρασεολογία είναι διαφορετική. Ας

μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έπειτα, από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό και η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα είναι διαφορετικό και η φρασεολογία είναι διαφορετική. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έτσι το παρανοημένο πρέπει να διατηρείται ως παρανοημένο, το ορθώς ληφθέν πρέπει να διατηρείται ως ορθώς ληφθέν. Αφού διατηρήσετε το παρανοημένο ως παρανοημένο και το ορθώς ληφθέν ως ορθώς ληφθέν, αυτό που είναι η Διδασκαλία και αυτό που είναι η μοναστική διαγωγή πρέπει να διδάσκεται.

36. Αν εκεί σκεφτόσασταν έτσι: "αυτών των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό, αλλά η φρασεολογία συμφωνεί", εκεί όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό, αλλά η φρασεολογία συμφωνεί. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα είναι διαφορετικό, αλλά η φρασεολογία συμφωνεί. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έπειτα, από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα είναι διαφορετικό, αλλά η φρασεολογία συμφωνεί. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα είναι διαφορετικό, αλλά η φρασεολογία συμφωνεί. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έτσι το παρανοημένο πρέπει να διατηρείται ως παρανοημένο, το ορθώς ληφθέν πρέπει να διατηρείται ως ορθώς ληφθέν. Αφού διατηρήσετε το παρανοημένο ως παρανοημένο και το ορθώς ληφθέν ως ορθώς ληφθέν, αυτό που είναι η Διδασκαλία και αυτό που είναι η μοναστική διαγωγή πρέπει να διδάσκεται.

37. Αν εκεί σκεφτόσασταν έτσι: "αυτών των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί, αλλά η φρασεολογία είναι διαφορετική", εκεί όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί, αλλά η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα συμφωνεί, αλλά η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό όμως είναι ασήμαντο, δηλαδή - η φρασεολογία. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία για κάτι ασήμαντο". Έπειτα, από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί, αλλά η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα συμφωνεί, αλλά η φρασεολογία είναι διαφορετική. Αυτό όμως είναι ασήμαντο, δηλαδή - η φρασεολογία. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία για κάτι ασήμαντο". Έτσι το ορθώς ληφθέν πρέπει να διατηρείται ως ορθώς ληφθέν, το παρανοημένο πρέπει να διατηρείται ως παρανοημένο. Αφού διατηρήσετε το ορθώς ληφθέν ως ορθώς ληφθέν και το παρανοημένο ως παρανοημένο, αυτό που είναι η Διδασκαλία και αυτό που είναι η μοναστική διαγωγή πρέπει να διδάσκεται.

38. Αν εκεί σκεφτόσασταν έτσι: "αυτών των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί και η φρασεολογία συμφωνεί", εκεί όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί και η φρασεολογία συμφωνεί. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και

με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα συμφωνεί και η φρασεολογία συμφωνεί. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έπειτα, από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: "Των σεβάσμιων το νόημα συμφωνεί και η φρασεολογία συμφωνεί. Αυτό, σεβάσμιοι, να το γνωρίζετε και με αυτόν τον τρόπο - πώς το νόημα συμφωνεί και η φρασεολογία συμφωνεί. Ας μην περιπέσουν οι σεβάσμιοι σε αντιδικία". Έτσι το ορθώς ληφθέν πρέπει να διατηρείται ως ορθώς ληφθέν. Αφού διατηρήσετε το ορθώς ληφθέν ως ορθώς ληφθέν, αυτό που είναι η Διδασκαλία και αυτό που είναι η μοναστική διαγωγή πρέπει να διδάσκεται.

39. «Και ενώ εσείς, μοναχοί, είστε ενωμένοι, χαίρεστε μαζί, δεν διαφωνείτε και εξασκείστε, μπορεί να υπάρξει παράπτωμα ή παράβαση κάποιου μοναχού· εκεί, μοναχοί, δεν πρέπει να βιαστείτε με την κατηγορία. Το άτομο πρέπει να εξεταστεί - 'έτσι δεν θα υπάρξει βλάβη για μένα και δεν θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο, διότι το άλλο άτομο είναι χωρίς οργή, χωρίς μνησικακία, χωρίς σταθερές απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με ευκολία, και μπορώ εγώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό'. Αν, μοναχοί, είναι έτσι, είναι κατάλληλο να μιλήσει.

«Αν όμως, μοναχοί, είναι έτσι - 'δεν θα υπάρξει βλάβη για μένα αλλά θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο, διότι το άλλο άτομο είναι οργίλο, μνησικάκο, χωρίς σταθερές απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με ευκολία, και μπορώ εγώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό. Αυτό όμως είναι ασήμαντο, δηλαδή - το πλήγμα στο άλλο άτομο. Αυτό ακριβώς είναι σημαντικότερο - ότι εγώ μπορώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό'. Αν, μοναχοί, είναι έτσι, είναι κατάλληλο να μιλήσει.

«Αν όμως, μοναχοί, είναι έτσι - 'θα υπάρξει βλάβη για μένα αλλά δεν θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο. Διότι το άλλο άτομο είναι χωρίς οργή, χωρίς μνησικακία, με σταθερές απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με δυσκολία, και μπορώ εγώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό. Αυτό όμως είναι ασήμαντο, δηλαδή - η βλάβη για μένα. Αυτό ακριβώς είναι σημαντικότερο - ότι εγώ μπορώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό'. Αν, μοναχοί, είναι έτσι, είναι κατάλληλο να μιλήσει.

«Αν όμως, μοναχοί, είναι έτσι - 'θα υπάρξει βλάβη για μένα και θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο. Διότι το άλλο άτομο είναι οργίλο, μνησικάκο, με σταθερές απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με δυσκολία, και μπορώ εγώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό. Αυτό όμως είναι ασήμαντο, δηλαδή - θα υπάρξει βλάβη για μένα και θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο. Αυτό ακριβώς είναι σημαντικότερο - ότι εγώ μπορώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό'. Αν, μοναχοί, είναι έτσι, είναι κατάλληλο να μιλήσει.

«Αν όμως, μοναχοί, είναι έτσι - 'θα υπάρξει βλάβη για μένα και θα υπάρξει πλήγμα στο άλλο άτομο. Διότι το άλλο άτομο είναι οργίλο, μνησικάκο, με σταθερές απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με δυσκολία, και δεν μπορώ εγώ αυτό το άτομο, αφού το εκδιώξω από το φαύλο, να το εδραιώσω στο καλό'. Σε ένα τέτοιο άτομο, μοναχοί, η ουδετερότητα δεν πρέπει να παραβλεφθεί.

40. «Και ενώ εσείς, μοναχοί, είστε ενωμένοι, χαίρεστε μαζί, δεν διαφωνείτε και

εξασκείστε, μπορεί να εγερθεί αμοιβαία λεκτική διαμάχη, θρασύτητα απόψεων, μνησικακία στο νου, δυσφορία, δυσaréσκεια. Εκεί, από τους μοναχούς της μιας πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: «Ό,τι αμοιβαία λεκτική διαμάχη εγέρθηκε σε εμάς, φίλε, ενώ είμαστε ενωμένοι, χαιρόμαστε μαζί, δεν διαφωνούμε και εξασκούμαστε, θρασύτητα απόψεων, μνησικακία στο νου, δυσφορία, δυσaréσκεια, αυτό γνωρίζοντας ο ασκητής θα επέκρινε;» Απαντώντας σωστά, μοναχοί, ο μοναχός θα απαντούσε έτσι - «Ό,τι αμοιβαία λεκτική διαμάχη εγέρθηκε σε εμάς, φίλε, ενώ είμαστε ενωμένοι, χαιρόμαστε μαζί, δεν διαφωνούμε και εξασκούμαστε, θρασύτητα απόψεων, μνησικακία στο νου, δυσφορία, δυσaréσκεια, αυτό γνωρίζοντας ο ασκητής θα επέκρινε. Αλλά, φίλε, χωρίς να εγκαταλείψει αυτή την κατάσταση θα πραγματοποιούσε το Νιμπάνα;» Απαντώντας σωστά, μοναχοί, ο μοναχός θα απαντούσε έτσι - «Χωρίς να εγκαταλείψει αυτή την κατάσταση, φίλε, δεν θα πραγματοποιούσε το Νιμπάνα».

«Έπειτα, από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, όποιον μοναχό θεωρείτε πιο εύκολο στην αποδοχή συμβουλής, αφού τον πλησιάσετε, πρέπει να του πείτε έτσι: «Ό,τι αμοιβαία λεκτική διαμάχη εγέρθηκε σε εμάς, φίλε, ενώ είμαστε ενωμένοι, χαιρόμαστε μαζί, δεν διαφωνούμε και εξασκούμαστε, θρασύτητα απόψεων, μνησικακία στο νου, δυσφορία, δυσaréσκεια, αυτό γνωρίζοντας ο ασκητής θα επέκρινε;» Απαντώντας σωστά, μοναχοί, ο μοναχός θα απαντούσε έτσι - «Ό,τι αμοιβαία λεκτική διαμάχη εγέρθηκε σε εμάς, φίλε, ενώ είμαστε ενωμένοι, χαιρόμαστε μαζί, δεν διαφωνούμε και εξασκούμαστε, θρασύτητα απόψεων, μνησικακία στο νου, δυσφορία, δυσaréσκεια, αυτό γνωρίζοντας ο ασκητής θα επέκρινε. Αλλά, φίλε, χωρίς να εγκαταλείψει αυτή την κατάσταση θα πραγματοποιούσε το Νιμπάνα;» Απαντώντας σωστά, μοναχοί, ο μοναχός θα απαντούσε έτσι - «Χωρίς να εγκαταλείψει αυτή την κατάσταση, φίλε, δεν θα πραγματοποιούσε το Νιμπάνα».

«Αν, μοναχοί, άλλοι ρωτούσαν αυτόν τον μοναχό έτσι - «Ο σεβάσμιος εκδίωξε αυτούς τους μοναχούς από το φαύλο και τους εδραίωσε στο καλό;» Απαντώντας σωστά, μοναχοί, ο μοναχός θα απαντούσε έτσι - «Εδώ εγώ, φίλοι, πήγα εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· σε μένα ο Ευλογημένος δίδαξε τη Διδασκαλία· αφού άκουσα αυτή τη Διδασκαλία, μίλησα σε εκείνους τους μοναχούς. Αφού άκουσαν αυτή τη Διδασκαλία, εκείνοι οι μοναχοί σηκώθηκαν από το φαύλο και εδραιώθηκαν στο καλό». Απαντώντας έτσι, μοναχοί, ο μοναχός ούτε εξυψώνει τον εαυτό του, ούτε χλευάζει τους άλλους, και εξηγεί σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και καμία εύλογη επίκριση δεν οδηγεί σε αξιόμεμπτη θέση».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Κίντι, τρίτη.

4. Η ομιλία στη Σάμαγκαμα

41. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σάκκα, στο χωριό Σαμαγκάμα. Εκείνη την περίοδο ο Τζαϊν Νατάπουττα είχε μόλις πεθάνει στην Πάβα. Μετά τον θάνατό του, οι Τζαϊν διασπάστηκαν, χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, φιλονικούντες, διαμαχόμενοι, εμπλεκόμενοι σε αντιδικία, διαβιούσαν τρυπώντας ο

έναν τον άλλον με λεκτικά βέλη - "Εσύ δεν καταλαβαίνεις αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή, εγώ καταλαβαίνω αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Πώς θα μπορούσες εσύ να καταλάβεις αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή; Εσύ ακολουθείς λάθος πρακτική, εγώ ακολουθώ σωστή πρακτική. Τα λόγια μου είναι συνεπή, τα δικά σου είναι ασυνεπή. Αυτό που έπρεπε να πεις στην αρχή το είπες στο τέλος, αυτό που έπρεπε να πεις στο τέλος το είπες στην αρχή. Αυτό που είχες σκεφτεί τόσο καιρό αποδείχθηκε λάθος. Η θεωρία σου έχει αντικρουστεί. Έχεις ηττηθεί, πήγαινε να ξεμπλέξεις από τη θεωρία σου· ή ξεμπέρδεψέ την αν μπορείς!» Θα έλεγα ότι θάνατος επικρατεί μεταξύ των οπαδών του Τζαϊν Νατάπουττα. Ακόμη και οι λαϊκοί μαθητές του Τζαϊν Νατάπουττα με τα λευκά ρούχα ήταν απογοητευμένοι, αποπαθιασμένοι και δυσαρεστημένοι με τους οπαδούς του Τζαϊν Νατάπουττα, όπως συμβαίνει με μια Διδασκαλία και διαγωγή κακώς διδαγμένη, κακώς εξηγημένη, μη οδηγούσα στην απελευθέρωση, μη οδηγούσα στη γαλήνη, μη διακηρυγμένη από έναν Πλήρως Αυτοφωτισμένο, με κατεστραμμένο στήριγμα, χωρίς καταφύγιο.

42. Τότε ο δόκιμος Τσουνδα, αφού ολοκλήρωσε την απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στην Πάβα, πήγε προς το χωριό Σάμα, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο δόκιμος Τσουνδα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Σεβάσμιε κύριε, ο Τζαϊν Νατάπουττα μόλις πέθανε στην Πάβα. Μετά τον θάνατό του, οι Τζαϊν διασπάστηκαν, χωρίστηκαν σε δύο ομάδες... κ.λπ... με κατεστραμμένο στήριγμα, χωρίς καταφύγιο». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον δόκιμο Τσουνδα: «Υπάρχει πράγματι, φίλε Τσουνδα, αυτή η αφορμή συζήτησης για να δούμε τον Ευλογημένο. Έλα, φίλε Τσουνδα, ας πάμε εκεί όπου είναι ο Ευλογημένος· αφού πλησιάσουμε, θα αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο δόκιμος Τσουνδα στον σεβάσμιο Άναντα.

Τότε ο σεβάσμιος Άναντα και ο δόκιμος Τσουνδα πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο δόκιμος Τσουνδα λέει έτσι: 'Σεβάσμιε κύριε, ο Τζαϊν Νατάπουττα μόλις πέθανε στην Πάβα. Μετά τον θάνατό του, οι Τζαϊν διασπάστηκαν, χωρίστηκαν σε δύο ομάδες... κ.λπ... με κατεστραμμένο στήριγμα, χωρίς καταφύγιο'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έρχεται αυτή η σκέψη: 'Μακάρι να μην εγερθεί αντιδικία στην Κοινότητα μετά τον θάνατο του Ευλογημένου· διότι αυτή η αντιδικία θα ήταν προς βλάβη του πλήθους, προς δυστυχία του πλήθους, προς συμφορά, προς βλάβη και οδύνη θεών και ανθρώπων'».

43. «Τι νομίζεις, Άναντα, εκείνες οι διδασκαλίες που έχω διδάξει σε εσάς με άμεση γνώση, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, οι τέσσερις ορθές επίμονες προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις πνευματικής δύναμης, οι πέντε πνευματικές ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της φώτισης, η ευγενής οκταμελής οδός, βλέπεις εσύ, Άναντα, σε αυτές τις διδασκαλίες έστω και δύο μοναχούς να διαφωνούν;» «Εκείνες οι διδασκαλίες, σεβάσμιε κύριε, που διδάχθηκαν από τον Ευλογημένο με άμεση γνώση, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, οι τέσσερις ορθές επίμονες προσπάθειες, οι τέσσερις βάσεις πνευματικής δύναμης, οι πέντε πνευματικές ικανότητες, οι πέντε δυνάμεις, οι επτά παράγοντες της φώτισης, η ευγενής οκταμελής οδός, εγώ δεν βλέπω σε αυτές τις διδασκαλίες έστω

και δύο μοναχούς να διαφωνούν. Εκείνα όμως τα άτομα, σεβάσμιε κύριε, που διαμένουν στηριζόμενα στον Ευλογημένο, ακόμη και αυτά μετά τον θάνατο του Ευλογημένου θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αντιδικία στην Κοινότητα σχετικά με τον βιοπορισμό ή σχετικά με τον κύριο μοναστικό κώδικα. Αυτή η αντιδικία θα ήταν προς βλάβη του πλήθους, προς δυστυχία του πλήθους, προς συμφορά, προς βλάβη και οδύνη θεών και ανθρώπων». Μικρή είναι αυτή, Άναντα, η αντιδικία, δηλαδή - σχετικά με τον βιοπορισμό ή σχετικά με τον κύριο μοναστικό κώδικα. Διότι, Άναντα, αν εγειρόταν αντιδικία στην Κοινότητα σχετικά με την οδό ή την πρακτική· αυτή η αντιδικία θα ήταν προς βλάβη του πλήθους, προς δυστυχία του πλήθους, προς συμφορά, προς βλάβη και οδύνη θεών και ανθρώπων.

44. «Αυτές οι έξι, Άναντα, είναι οι αιτίες αντιδικίας. Ποιες είναι οι έξι; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός είναι οργίλος και μνησίκακος. Εκείνος ο μοναχός, Άναντα, που είναι οργίλος και μνησίκακος, αυτός διαμένει ασεβής προς τον Διδάσκαλο, χωρίς σεβασμό, διαμένει ασεβής προς τη Διδασκαλία, χωρίς σεβασμό, διαμένει ασεβής προς την Κοινότητα, χωρίς σεβασμό, και δεν είναι αυτός που εκπληρώνει την εξάσκηση. Εκείνος ο μοναχός, Άναντα, που διαμένει ασεβής προς τον Διδάσκαλο, χωρίς σεβασμό, προς τη Διδασκαλία... διαμένει ασεβής προς την Κοινότητα, χωρίς σεβασμό, δεν είναι αυτός που εκπληρώνει την εξάσκηση, αυτός δημιουργεί αντιδικία στην Κοινότητα· η οποία αντιδικία είναι προς βλάβη του πλήθους, προς δυστυχία του πλήθους, προς συμφορά, προς βλάβη και οδύνη θεών και ανθρώπων. Αν εσείς, Άναντα, αντιλαμβάνεστε μια τέτοια αιτία αντιδικίας εσωτερικά ή εξωτερικά, εκεί εσείς, Άναντα, θα πρέπει να προσπαθήσετε για την εγκατάλειψη αυτής της ίδιας κακόβουλης αιτίας αντιδικίας. Αν εσείς, Άναντα, δεν αντιλαμβάνεστε μια τέτοια αιτία αντιδικίας εσωτερικά ή εξωτερικά. Εκεί εσείς, Άναντα, θα πρέπει να ακολουθήσετε για τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον αυτής της ίδιας κακόβουλης αιτίας αντιδικίας. Έτσι υπάρχει η εγκατάλειψη αυτής της κακόβουλης αιτίας αντιδικίας, έτσι υπάρχει η μη-επανεμφάνιση στο μέλλον αυτής της κακόβουλης αιτίας αντιδικίας.

45. «Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός είναι υποτιμητικός και ανταγωνιστικός... κ.λπ... είναι ζηλόφθονος και τσιγκούνης... κ.λπ... είναι δόλιος και απατηλός... κ.λπ... έχει κακόβουλες επιθυμίες και έχει λανθασμένες απόψεις...Κ.λπ... είναι αγκιστρωμένος στις προσωπικές του απόψεις, ο διατηρών με πείσμα τις προσωπικές του απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με δυσκολία. Εκείνος ο μοναχός, Άναντα, που είναι αγκιστρωμένος στις προσωπικές του απόψεις, ο διατηρών με πείσμα τις προσωπικές του απόψεις, εγκαταλείπων τις προσωπικές του απόψεις με δυσκολία, αυτός διαμένει ασεβής προς τον Διδάσκαλο, χωρίς σεβασμό, διαμένει ασεβής προς τη Διδασκαλία, χωρίς σεβασμό, διαμένει ασεβής προς την Κοινότητα, χωρίς σεβασμό, και δεν είναι αυτός που εκπληρώνει την εξάσκηση. Εκείνος ο μοναχός, Άναντα, που διαμένει ασεβής προς τον Διδάσκαλο, χωρίς σεβασμό, προς τη Διδασκαλία... στην Κοινότητα... δεν είναι αυτός που εκπληρώνει την εξάσκηση, αυτός δημιουργεί αντιδικία στην Κοινότητα· η οποία αντιδικία είναι προς βλάβη του πλήθους, προς δυστυχία του πλήθους, προς συμφορά, προς βλάβη και οδύνη θεών και ανθρώπων. Αν εσείς, Άναντα, αντιλαμβάνεστε μια τέτοια αιτία αντιδικίας εσωτερικά ή εξωτερικά. Εκεί εσείς, Άναντα, θα πρέπει να προσπαθήσετε για την εγκατάλειψη αυτής της ίδιας κακόβουλης αιτίας αντιδικίας. Αν εσείς, Άναντα, δεν αντιλαμβάνεστε μια τέτοια αιτία αντιδικίας εσωτερικά ή εξωτερικά, εκεί εσείς, Άναντα, θα πρέπει να ακολουθήσετε για τη μη-επανεμφάνιση στο μέλλον

αυτής της ίδιας κακόβουλης αιτίας αντιδικίας. Έτσι υπάρχει η εγκατάλειψη αυτής της κακόβουλης αιτίας αντιδικίας, έτσι υπάρχει η μη-επανεμφάνιση στο μέλλον αυτής της κακόβουλης αιτίας αντιδικίας. Αυτές, Άναντα, είναι οι έξι αιτίες αντιδικίας.

46. «Υπάρχουν αυτές οι τέσσερις νομικές υποθέσεις, Άναντα. Ποιες τέσσερις; Η νομική υπόθεση που προκύπτει από αντιδικία, η νομική υπόθεση που προκύπτει από επίκριση, η νομική υπόθεση που προκύπτει από παραπτώματα, η νομική υπόθεση που προκύπτει από υποχρεώσεις - αυτές, Άναντα, είναι οι τέσσερις νομικές υποθέσεις. Υπάρχουν, Άναντα, αυτές οι επτά επιλύσεις νομικών υποθέσεων - για τον κατευνασμό και την ηρεμία των νομικών υποθέσεων που προκύπτουν, πρέπει να δίνεται η ετυμηγορία εν παρουσία, πρέπει να δίνεται η ετυμηγορία αθωότητας, πρέπει να δίνεται η ετυμηγορία παρελθούσας παραφροσύνης, πρέπει να εκτελείται σύμφωνα με την παραδοχή, η απόφαση της πλειοψηφίας, η απόφαση για ειδική αχρειότητα, η κάλυψη με γρασίδι.

47. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία εν παρουσία; Εδώ, Άναντα, μοναχοί αντιδικούν ότι είναι σύμφωνο με τη Διδασκαλία ή ότι δεν είναι σύμφωνο με τη Διδασκαλία ή ότι είναι μοναστική διαγωγή ή ότι δεν είναι μοναστική διαγωγή. Εκείνοι οι μοναχοί, Άναντα, πρέπει να συναθροιστούν όλοι μαζί ενωμένοι. Αφού συναθροιστούν, πρέπει να εξεταστεί η κατευθυντήρια γραμμή της Διδασκαλίας. Αφού εξεταστεί η κατευθυντήρια γραμμή της Διδασκαλίας, όπως συμφωνεί εκεί, έτσι πρέπει να κατευναστεί εκείνη η νομική υπόθεση. Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία εν παρουσία· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την ετυμηγορία εν παρουσία.

48. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η απόφαση της πλειοψηφίας; Αν εκείνοι οι μοναχοί, Άναντα, δεν μπορούν να κατευνάσουν εκείνη τη νομική υπόθεση σε εκείνη την κατοικία. Εκείνοι οι μοναχοί, Άναντα, πρέπει να πάνε σε όποια κατοικία υπάρχουν περισσότεροι μοναχοί. Εκεί πρέπει να συναθροιστούν όλοι μαζί ενωμένοι. Αφού συναθροιστούν, πρέπει να εξεταστεί η κατευθυντήρια γραμμή της Διδασκαλίας. Αφού εξεταστεί η κατευθυντήρια γραμμή της Διδασκαλίας, όπως συμφωνεί εκεί, έτσι πρέπει να κατευναστεί εκείνη η νομική υπόθεση. Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η απόφαση της πλειοψηφίας· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την απόφαση της πλειοψηφίας.

49. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία αθωότητας; Εδώ, Άναντα, μοναχοί κατηγορούν έναν μοναχό για τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση - 'Θυμάται ο σεβάσμιος ότι διέπραξε τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση;' Αυτός λέει τα εξής: 'Όχι, φίλε, δεν θυμάμαι ότι διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Σε αυτόν τον μοναχό, Άναντα, πρέπει να δοθεί η ετυμηγορία αθωότητας. Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία αθωότητας· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την ετυμηγορία αθωότητας.

50. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία παρελθούσας παραφροσύνης; Εδώ, Άναντα, μοναχοί κατηγορούν έναν μοναχό για τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση - 'Θυμάται ο σεβάσμιος ότι διέπραξε τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση;' Αυτός λέει τα εξής: 'Εγώ, φίλε, έφτασα σε τρέλα, σε διαστροφή του νου. Από εμένα τον παράφρονα πολλά ανάρμοστα για ασκητή

διαπράχθηκαν, ειπώθηκαν και έγιναν. Δεν το θυμάμαι αυτό. Αυτό έγινε από εμένα ενώ ήμουν σε σύγχυση'. Σε αυτόν τον μοναχό, Άναντα, πρέπει να δοθεί η ετυμηγορία παρελθούσας παραφροσύνης. Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η ετυμηγορία παρελθούσας παραφροσύνης· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την ετυμηγορία παρελθούσας παραφροσύνης.

51. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η εκτέλεση κατόπιν ομολογίας; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός είτε κατηγορούμενος είτε μη κατηγορούμενος θυμάται το παράπτωμα, το αποκαλύπτει, το φανερώνει. Εκείνος ο μοναχός, Άναντα, αφού πλησιάσει έναν μεγαλύτερο μοναχό, αφού τακτοποιήσει τον χιτώνα πάνω από τον έναν ώμο, αφού προσκυνήσει τα πόδια του, αφού καθίσει οκλάζων, αφού σηκώσει τις ενωμένες παλάμες, πρέπει να του πει έτσι: «Εγώ, σεβάσμιε κύριε, έχω διαπράξει τάδε παράπτωμα· το παραδέχομαι». Αυτός λέει τα εξής: «Το βλέπεις;» «Ναι, το βλέπω». «Στο μέλλον οφείλεις να αυτοσυγκρατηθείς». Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η εκτέλεση κατόπιν ομολογίας· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την εκτέλεση κατόπιν ομολογίας.

52. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η απόφαση για ειδική αχρειότητα; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός κατηγορεί έναν μοναχό για τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση - 'Θυμάται ο σεβάσμιος ότι διέπραξε τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση;' Αυτός λέει τα εξής: 'Όχι, φίλε, δεν θυμάμαι ότι διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Αυτόν που ξεφεύγει, εκείνος τον πιέζει περισσότερο - 'Έλα, σεβάσμιε, γνώρισε καλά αν θυμάσαι ότι διέπραξες τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Αυτός λέει τα εξής: 'Όχι, φίλε, δεν θυμάμαι ότι διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση· αλλά θυμάμαι, φίλε, ότι διέπραξα τέτοιο ασήμαντο παράπτωμα'. Αυτόν που ξεφεύγει, εκείνος τον πιέζει περισσότερο - 'Έλα, σεβάσμιε, γνώρισε καλά αν θυμάσαι ότι διέπραξες τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Αυτός λέει τα εξής: 'Αφού λοιπόν εγώ, φίλε, διέπραξα ασήμαντο παράπτωμα, θα το παραδεχτώ χωρίς να ερωτηθώ. Γιατί λοιπόν εγώ, αφού διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση, δεν θα το παραδεχτώ όταν ερωτηθώ;' Αυτός λέει τα εξής: 'Αφού λοιπόν εσύ, φίλε, διέπραξες ασήμαντο παράπτωμα και δεν θα το παραδεχτείς χωρίς να ερωτηθείς, γιατί λοιπόν εσύ, αφού διέπραξες τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση, θα το παραδεχτείς όταν ερωτηθείς; Έλα, σεβάσμιε, γνώρισε καλά αν θυμάσαι ότι διέπραξες τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Αυτός λέει τα εξής: 'Θυμάμαι, φίλε, ότι διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση. Αστεειευόμενος το είπα αυτό, για διασκέδαση το είπα αυτό - δεν θυμάμαι ότι διέπραξα τέτοιο βαρύ παράπτωμα, απέλαση ή παρόμοιο με απέλαση'. Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η απόφαση για ειδική αχρειότητα· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την απόφαση για ειδική αχρειότητα.

53. «Και πώς, Άναντα, υπάρχει η κάλυψη με γρασίδι; Εδώ, Άναντα, ενώ μοναχοί φιλονικούντες, διαμαχόμενοι, εμπλεκόμενοι σε αντιδικία διαμένουν, πολλά ανάρμοστα για ασκητή έχουν διαπραχθεί, ειπωθεί και γίνει. Εκείνοι οι μοναχοί, Άναντα, πρέπει να συναθροιστούν όλοι μαζί ενωμένοι. Αφού συναθροιστούν, ένας

έμπειρος μοναχός από τους μοναχούς της μιας πλευράς, αφού σηκωθεί από τη θέση του, αφού τακτοποιήσει τον χιτώνα πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρετήσει με ενωμένες παλάμες, πρέπει να ενημερώσει την Κοινότητα:

«Ας με ακούσει, σεβάσμιε κύριε, η Κοινότητα. Αυτά από εμάς που φιλονικούμε, διαμαχόμαστε, είμαστε εμπλεκόμενοι σε αντιδικία και διαμένουμε, πολλά ανάρμοστα για ασκητή έχουν διαπραχθεί, ειπωθεί και γίνει. Αν είναι η κατάλληλη στιγμή για την Κοινότητα, εγώ τόσο τα παραπτώματα αυτών των σεβάσμιων όσο και τα δικά μου παραπτώματα, τόσο για το όφελος αυτών των σεβάσμιων όσο και για το δικό μου όφελος, θα τα εξομολογηθώ εν μέσω της Κοινότητας με την κάλυψη με γρασίδι, εξαιρουμένων των σοβαρών σφαλμάτων, εξαιρουμένων αυτών που συνδέονται με λαϊκούς».

«Έπειτα, ένας έμπειρος μοναχός από τους μοναχούς της άλλης πλευράς, αφού σηκωθεί από τη θέση του, αφού τακτοποιήσει τον χιτώνα πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρετήσει με ενωμένες παλάμες, πρέπει να ενημερώσει την Κοινότητα:

«Ας με ακούσει, σεβάσμιε κύριε, η Κοινότητα. Αυτά από εμάς που φιλονικούμε, διαμαχόμαστε, είμαστε εμπλεκόμενοι σε αντιδικία και διαμένουμε, πολλά ανάρμοστα για ασκητή έχουν διαπραχθεί, ειπωθεί και γίνει. Αν είναι η κατάλληλη στιγμή για την Κοινότητα, εγώ τόσο τα παραπτώματα αυτών των σεβάσμιων όσο και τα δικά μου παραπτώματα, τόσο για το όφελος αυτών των σεβάσμιων όσο και για το δικό μου όφελος, θα τα εξομολογηθώ εν μέσω της Κοινότητας με την κάλυψη με γρασίδι, εξαιρουμένων των σοβαρών σφαλμάτων, εξαιρουμένων αυτών που συνδέονται με λαϊκούς».

«Έτσι λοιπόν, Άναντα, υπάρχει η κάλυψη με γρασίδι· και έτσι εδώ υπάρχει ο κατευνασμός ορισμένων νομικών υποθέσεων, δηλαδή - με την κάλυψη με γρασίδι.

54. «Αυτές οι έξι, Άναντα, αρχές της εγκαρδιότητας δημιουργούν αγάπη, δημιουργούν σεβασμό, οδηγούν στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα. Ποια έξι; Εδώ, Άναντα, σε έναν μοναχό η σωματική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη προς τους συντρόφους στην άγια ζωή, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Επιπλέον, Άναντα, ενός μοναχού η λεκτική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη προς τους συντρόφους στην άγια ζωή, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Επιπλέον, Άναντα, ενός μοναχού η νοητική πράξη με φιλικότητα είναι εδραιωμένη προς τους συντρόφους στην άγια ζωή, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός - όσον αφορά εκείνα τα υλικά κέρδη που είναι δίκαια και αποκτημένα σύμφωνα με τη Διδασκαλία, ακόμη και μέχρι το περιεχόμενο του κυπέλλου, με τέτοια κέρδη - μοιράζεται αδίστακτα, μοιραζόμενος από κοινού με τους ηθικούς συντρόφους στην άγια ζωή. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη

συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός - σε εκείνες τις ηθικές αρχές που είναι άθραυστες, αδιάτρητες, χωρίς κηλίδες, χωρίς λεκέδες, απελευθερωτικές, επαινεμένες από τους νοήμονες, μη προσκολλημένες, οδηγούσες στην αυτοσυγκέντρωση - διαμένει έχοντας φτάσει σε ομοιότητα ηθικής με τους συντρόφους στην άγια ζωή, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός - σε εκείνη την άποψη που είναι ευγενής, οδηγούσα στην απελευθέρωση, που οδηγεί αυτόν που την ακολουθεί στην πλήρη εξάλειψη του πόνου - διαμένει έχοντας φτάσει σε ομοιότητα άποψης με τους συντρόφους στην άγια ζωή, τόσο φανερά όσο και ιδιωτικά. Αυτή επίσης είναι αρχή της εγκαρδιότητας, που δημιουργεί αγάπη, που δημιουργεί σεβασμό, που οδηγεί στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα. Αυτές, Άναντα, οι έξι αρχές της εγκαρδιότητας δημιουργούν αγάπη, δημιουργούν σεβασμό, οδηγούν στη συνοχή, στη μη-αντιδικία, στην ομόνοια, στην ενότητα.

«Αν εσείς, Άναντα, αναλαμβάνοντας αυτές τις έξι αρχές της εγκαρδιότητας τις ακολουθούσατε, βλέπετε εσείς, Άναντα, κάποιον τρόπο ομιλίας, μικρό ή μεγάλο, που δεν θα αποδεχόσασταν;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επομένως, Άναντα, αναλαμβάνοντας αυτές τις έξι αρχές της εγκαρδιότητας ακολουθήστε τις. Αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία σας για πολύ καιρό».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Σαμαγκάμα, τέταρτη.

5. Η ομιλία στον Σουνάκκαττα

55. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Βεσάλι, στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο. Εκείνη την περίοδο πολλοί μοναχοί είχαν διακηρύξει την τελική απελευθερωτική γνώση κοντά στον Ευλογημένο - «Κατανοούμε: 'η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης'». Ο Σουνακκχάττα, γιος των Λίτσαβι, άκουσε - «Πολλοί μοναχοί, λένε, έχουν διακηρύξει την τελική απελευθερωτική γνώση κοντά στον Ευλογημένο - 'η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης' κατανοούμε». Τότε ο Σουνακκχάττα, γιος των Λίτσαβι, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Σουνακκχάττα, γιος των Λίτσαβι, είπε στον Ευλογημένο: «Έχω ακούσει αυτό, σεβάσμιε κύριε - 'πολλοί μοναχοί, λένε, έχουν διακηρύξει την τελική απελευθερωτική γνώση κοντά στον Ευλογημένο - η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης' κατανοούμε». «Εκείνοι οι μοναχοί, σεβάσμιε κύριε, που διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση κοντά στον Ευλογημένο - 'η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης' κατανοούμε», μήπως

εκείνοι οι μοναχοί, σεβάσμιε κύριε, διακήρυξαν σωστά την τελική απελευθερωτική γνώση ή μήπως υπάρχουν εδώ κάποιοι μοναχοί που διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση από υπερεκτίμηση;»

56. «Εκείνοι οι μοναχοί, Σουνακκχάττα, που διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση κοντά σε μένα - 'η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης' κατανοούμε». «Υπάρχουν εδώ κάποιοι μοναχοί που σωστά διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση, υπάρχουν όμως εδώ και κάποιοι μοναχοί που διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση από υπερεκτίμηση. Σε αυτή την περίπτωση, Σουνακκχάττα, εκείνοι οι μοναχοί που σωστά διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση, για αυτούς αυτό είναι έτσι ακριβώς· εκείνοι όμως οι μοναχοί που διακήρυξαν την τελική απελευθερωτική γνώση από υπερεκτίμηση, σε αυτή την περίπτωση, Σουνακκχάττα, ο Τατχάγκατα σκέφτεται έτσι - 'θα τους διδάξω τη Διδασκαλία'. Και έτσι εδώ, Σουνακκχάττα, ο Τατχάγκατα σκέφτεται - 'θα τους διδάξω τη Διδασκαλία'. Και όμως κάποιοι ανόητοι άνθρωποι εδώ, αφού ετοιμάσουν και ξαναετοιμάσουν μια ερώτηση, πλησιάζουν τον Τατχάγκατα και ρωτούν. Σε αυτή την περίπτωση, Σουνακκχάττα, ακόμα και αυτό που ο Τατχάγκατα σκέφτεται έτσι - 'θα τους διδάξω τη Διδασκαλία', ακόμα και αυτό υφίσταται μεταβολή». «Είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Ευλογημένε· είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Καλότυχε· ο Ευλογημένος να διδάξει τη Διδασκαλία. Αφού ακούσουν από τον Ευλογημένο, οι μοναχοί θα το θυμούνται». «Τότε λοιπόν, Σουνακκχάττα, άκουσε, πρόσεχε καλά· θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο Σουνακκχάττα, γιος των Λίτσαβι, στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

57. «Αυτά, Σουνακκχάττα, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Ποια πέντε; Υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπητές, συνδεδεμένες με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· ήχοι αντιληπτοί από το αυτί... κ.λπ... Οσμές αντιληπτές από τη μύτη... Γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα... απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπητά, συνδεδεμένα με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά - αυτά, Σουνακκχάττα, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής.

58. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι αφοσιωμένο στα κοσμικά δελεάσματα. Σε ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στα κοσμικά δελεάσματα, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με την αδιαταραξία, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Όπως, Σουνακκχάττα, ένας άνθρωπος θα είχε απομακρυνθεί για πολύ καιρό από το δικό του χωριό ή την κωμόπολη. Αυτός θα έβλεπε κάποιον άνθρωπο που είχε φύγει πρόσφατα από εκείνο το χωριό ή την κωμόπολη. Αυτός θα ρωτούσε εκείνον τον άνθρωπο για την ασφάλεια και την αφθονία τροφής και τη λίγη ασθένεια εκείνου του χωριού ή της κωμόπολης· εκείνος ο άνθρωπος θα του μιλούσε για την ασφάλεια και την αφθονία τροφής και τη λίγη ασθένεια εκείνου του χωριού ή της κωμόπολης. Τι νομίζεις, Σουνακκχάττα, θα άκουγε άραγε εκείνος ο άνθρωπος αυτόν τον άνθρωπο, θα έδινε το αυτί του, θα εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, θα συναναστρεφόταν

εκείνον τον άνθρωπο, και θα έβρισκε ικανοποίηση σε αυτόν;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, είναι δυνατόν κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι αφοσιωμένο στα κοσμικά δελεάσματα. Σε ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στα κοσμικά δελεάσματα, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με την αδιαταραξία, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - 'αυτό το αρσενικό άτομο είναι αποδεσμευμένο από τον νοητικό δεσμό της αδιαταραξίας, αφοσιωμένο στα κοσμικά δελεάσματα'».

59. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι αφοσιωμένο στην αδιαταραξία. Σε ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στην αδιαταραξία, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με τα κοσμικά δελεάσματα, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Όπως, Σουνακκχάττα, ένα κίτρινο φύλλο που έχει αποσπαστεί από τον μίσχο είναι ανίκανο να γίνει πράσινο· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στην αδιαταραξία έχει αποσπαστεί από τον νοητικό δεσμό των κοσμικών δελεασμάτων. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - 'αυτό το αρσενικό άτομο είναι αποδεσμευμένο από τον νοητικό δεσμό των κοσμικών δελεασμάτων, αφοσιωμένο στην αδιαταραξία'».

60. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι αφοσιωμένο στο επίπεδο της μηδαμινότητας. Σε ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στο επίπεδο της μηδαμινότητας, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με την αδιαταραξία, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Όπως, Σουνακκχάττα, ένας μεγάλος βράχος σπασμένος στα δύο είναι αδύνατον να ενωθεί ξανά· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στο επίπεδο της μηδαμινότητας έχει σπάσει τον νοητικό δεσμό της αδιαταραξίας. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - 'αυτό το αρσενικό άτομο είναι αποδεσμευμένο από τον νοητικό δεσμό της αδιαταραξίας, αφοσιωμένο στο επίπεδο της μηδαμινότητας'».

61. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι αφοσιωμένο στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Σε ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με το επίπεδο της μηδαμινότητας, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο,

και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Όπως, Σουνακκχάττα, ένας άνθρωπος που τελείωσε να τρώει ευχάριστη τροφή θα την πετούσε. Τι νομίζεις, Σουνακκχάττα, θα είχε άραγε εκείνος ο άνθρωπος πάλι την επιθυμία να φάει εκείνη την τροφή;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Επειδή, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η τροφή θεωρείται αποκρουστική». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, ένα αρσενικό άτομο αφοσιωμένο στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης έχει αποβάλει τον νοητικό δεσμό του επιπέδου της μηδαμινότητας. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - 'αυτό το αρσενικό άτομο είναι αποδεσμευμένο από τον νοητικό δεσμό του επιπέδου της μηδαμινότητας, αφοσιωμένο στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης'».

62. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιο αρσενικό άτομο εδώ να είναι ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα. Σε ένα αρσενικό άτομο ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα, Σουνακκχάττα, παραμένει η κατάλληλη γι' αυτό συζήτηση, και αναλογίζεται και εξετάζει τη σχετική διδασκαλία, και συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν· αλλά όταν γίνεται συζήτηση σχετική με το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, δεν ακούει, δεν δίνει το αυτί του, δεν εδραιώνει τον νου του για την τελική απελευθερωτική γνώση, και δεν συναναστρέφεται εκείνον τον άνθρωπο, και δεν βρίσκει ικανοποίηση σε αυτόν. Όπως, Σουνακκχάττα, ένας φοίνικας κομμένος στην κορυφή είναι ανίκανος να ξαναμεγαλώσει· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, ένα αρσενικό άτομο ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα έχει κόψει τη ρίζα του νοητικού δεσμού του επιπέδου της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - 'αυτό το αρσενικό άτομο είναι αποδεσμευμένο από τον νοητικό δεσμό του επιπέδου της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα'».

63. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιος μοναχός εδώ να σκεφτεί έτσι -'η επιθυμία είναι βέλος, είπε ο ασκητής, η μόλυνση της άγνοιας, μεταμορφώνεται από τη θέληση, το πάθος και τον θυμό. Αυτό το βέλος της επιθυμίας έχει εγκαταλειφθεί από μένα, η μόλυνση της άγνοιας έχει αφαιρεθεί, είμαι ορθά αφοσιωμένος στο Νιμπάνα'. Αυτή η αλαζονεία του θα ήταν αναληθής. Αυτός θα επιδιόταν σε εκείνα που είναι ακατάλληλα για κάποιον ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα· θα επιδιόταν στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, θα επιδιόταν στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, θα επιδιόταν στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, θα επιδιόταν στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, θα επιδιόταν στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, θα επιδιόταν στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου. Σε αυτόν που επιδίδεται στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, που επιδίδεται στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, που επιδίδεται στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, που επιδίδεται στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, που επιδίδεται στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, που επιδίδεται στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου, το πάθος θα καταβάλει τη συνείδηση. Αυτός, με τη συνείδηση καταβεβλημένη από το πάθος, θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο.

«Όπως, Σουνακκχάττα, ένας άνθρωπος θα είχε τρυπηθεί από βέλος με δηλητήριο με παχύ επίχρισμα. Οι φίλοι και σύμβουλοί του, οι συγγενείς και ομόιοι θα έφερναν γιατρό χειρουργό. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα έκοβε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι. Αφού έκοβε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι, θα ερευνούσε το βέλος με

βελόνα. Αφού ερευνούσε το βέλος με βελόνα, θα τραβούσε έξω το βέλος, θα αφαιρούσε τη μόλυνση του δηλητηρίου με υπόλειμμα. Γνωρίζοντας ότι υπάρχει υπόλειμμα, αυτός θα έλεγε έτσι - 'Άνθρωπε, το βέλος σου έχει αφαιρεθεί, η μόλυνση του δηλητηρίου έχει απομακρυνθεί με υπόλειμμα. Και δεν είναι ικανό να σε βλάψει. Να τρως κατάλληλες τροφές, μην τρώγοντας ακατάλληλες τροφές η πληγή σου γίνει πυώδης. Και να πλένεις την πληγή κατά καιρούς, να αλείφεις το στόμιο της πληγής κατά καιρούς, μη μη πλένοντας την πληγή κατά καιρούς και μη αλείφοντας το στόμιο της πληγής κατά καιρούς, πύον και αίμα περιβάλλει το στόμιο της πληγής. Και μην τριγυρνάς στον άνεμο και τον ήλιο, μη τριγυρνώντας στον άνεμο και τον ήλιο σκόνη και ακαθαρσίες καταβάλουν το στόμιο της πληγής. Και να διαμένεις, άνθρωπε, φροντίζοντας την πληγή, θεραπεύοντας την πληγή'. Θα σκεφτόταν - 'το βέλος μου έχει αφαιρεθεί, η μόλυνση του δηλητηρίου έχει απομακρυνθεί χωρίς υπόλειμμα. Και δεν είναι ικανό να με βλάψει'. Αυτός θα έτρωγε ακατάλληλες τροφές. Τρώγοντας ακατάλληλες τροφές, η πληγή του θα γινόταν πυώδης. Και δεν θα έπλενε την πληγή κατά καιρούς, και δεν θα άλειφε το στόμιο της πληγής κατά καιρούς. Μη πλένοντας την πληγή κατά καιρούς, μη αλείφοντας το στόμιο της πληγής κατά καιρούς, πύον και αίμα θα περιέβαλε το στόμιο της πληγής. Και θα τριγυρνούσε στον άνεμο και τον ήλιο. Τριγυρνώντας στον άνεμο και τον ήλιο, σκόνη και ακαθαρσίες θα κατέβαλαν το στόμιο της πληγής. Και δεν θα διέμενε φροντίζοντας την πληγή ούτε θεραπεύοντας την πληγή. Εξαιτίας αυτής της ακατάλληλης πράξης του και της ακάθαρτης μόλυνσης του δηλητηρίου που αφαιρέθηκε με υπόλειμμα, εξαιτίας και των δύο αυτών η πληγή θα επεκτεινόταν. Αυτός με την επεκταμένη πληγή θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, είναι δυνατόν εδώ σε κάποιον μοναχό να σκεφτεί έτσι - 'η επιθυμία είναι βέλος, είπε ο ασκητής, η μόλυνση της άγνοιας μεταμορφώνεται από τη θέληση, το πάθος και τον θυμό. Αυτό το βέλος της επιθυμίας έχει εγκαταλειφθεί από μένα, η μόλυνση της άγνοιας έχει αφαιρεθεί, είμαι ορθά αφοσιωμένος στο Νιμπάνα'. Αυτή η αλαζονεία του θα ήταν αναληθής. Αυτός θα ακολουθούσε εκείνα που είναι ακατάλληλα για κάποιον ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα, θα ακολουθούσε την ακατάλληλη όραση μορφών με το μάτι, θα ακολουθούσε τον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, θα ακολουθούσε την ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, θα ακολουθούσε την ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, θα ακολουθούσε το ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, θα ακολουθούσε το ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου. Σε αυτόν που επιδίδεται στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, που επιδίδεται στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, που επιδίδεται στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, που επιδίδεται στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, που επιδίδεται στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, που επιδίδεται στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου, το πάθος θα καταβάλει τη συνείδηση. Αυτός, με τη συνείδηση καταβεβλημένη από το πάθος, θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο. Διότι αυτό είναι θάνατος, Σουνακκχάττα, στη διαγωγή των ευγενών, όταν κάποιος αφού απαρνηθεί την εξάσκηση επιστρέφει σε κατώτερη ζωή· διότι αυτή είναι οδύνη ίση με θάνατο, Σουνακκχάττα, όταν κάποιος διαπράττει κάποιο μολυσμένο παράπτωμα.

64. «Είναι όμως δυνατόν, Σουνακκχάττα, κάποιος μοναχός εδώ να σκεφτεί έτσι - 'η επιθυμία είναι βέλος, είπε ο ασκητής, η μόλυνση της άγνοιας μεταμορφώνεται από τη θέληση, το πάθος και τον θυμό. Αυτό το βέλος της επιθυμίας έχει εγκαταλειφθεί από μένα, η μόλυνση της άγνοιας έχει αφαιρεθεί, είμαι ορθά αφοσιωμένος στο

Νιμπάνα'. Όντας μνήμων ως ορθά αφοσιωμένος στο Νιμπάνα, αυτός δεν θα επιδιόταν σε εκείνα που είναι ακατάλληλα για κάποιον ορθά αφοσιωμένο στο Νιμπάνα, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, δεν θα επιδιόταν στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, δεν θα επιδιόταν στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, δεν θα επιδιόταν στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου. Σε αυτόν που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, που δεν επιδίδεται στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, που δεν επιδίδεται στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, που δεν επιδίδεται στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου, το πάθος δεν θα καταβάλει τη συνείδηση. Αυτός, με τη συνείδηση μη καταβεβλημένη από το πάθος, δεν θα υφίστατο ούτε θάνατο ούτε οδύνη ίση με θάνατο.

«Όπως, Σουνακκχάττα, ένας άνθρωπος θα είχε τρυπηθεί από βέλος με δηλητήριο με παχύ επίχρισμα. Οι φίλοι και σύμβουλοί του, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα έφερναν γιατρό χειρουργό. Εκείνος ο γιατρός χειρουργός θα έκοβε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι. Αφού έκοβε το στόμιο της πληγής με μαχαίρι, θα ερευνούσε το βέλος με βελόνα. Αφού ερευνούσε το βέλος με βελόνα, θα τραβούσε έξω το βέλος, θα αφαιρούσε τη μόλυνση του δηλητηρίου χωρίς υπόλειμμα. Γνωρίζοντας ότι δεν υπάρχει υπόλειμμα, αυτός θα έλεγε έτσι - 'Άνθρωπε, το βέλος σου έχει αφαιρεθεί, η μόλυνση του δηλητηρίου έχει απομακρυνθεί χωρίς υπόλειμμα. Και δεν είναι ικανό να σε βλάψει. Να τρως κατάλληλες τροφές, μην τρώγοντας ακατάλληλες τροφές η πληγή σου γίνει πυώδης. Και να πλένεις την πληγή κατά καιρούς, να αλείφεις το στόμιο της πληγής κατά καιρούς. Μη μη πλένοντας την πληγή κατά καιρούς και μη αλείφοντας το στόμιο της πληγής κατά καιρούς, πύον και αίμα περιβάλλει το στόμιο της πληγής. Και μην τριγυρνάς στον άνεμο και τον ήλιο, μη τριγυρνώντας στον άνεμο και τον ήλιο σκόνη και ακαθαρσίες καταβάλουν το στόμιο της πληγής. Και να διαμένεις, άνθρωπε, φροντίζοντας την πληγή, θεραπεύοντας την πληγή'. Θα σκεφτόταν - 'το βέλος μου έχει αφαιρεθεί, η μόλυνση του δηλητηρίου έχει απομακρυνθεί χωρίς υπόλειμμα. Και δεν είναι ικανό να με βλάψει'. Αυτός θα έτρωγε κατάλληλες τροφές. Τρώγοντας κατάλληλες τροφές, η πληγή του δεν θα γινόταν πυώδης. Και θα έπλενε την πληγή κατά καιρούς, θα αλείφει το στόμιο της πληγής κατά καιρούς. Πλένοντας την πληγή κατά καιρούς, αλείφοντας το στόμιο της πληγής κατά καιρούς, πύον και αίμα δεν θα περιέβαλε το στόμιο της πληγής. Και δεν θα τριγυρνούσε στον άνεμο και τον ήλιο. Μη τριγυρνώντας στον άνεμο και τον ήλιο, σκόνη και ακαθαρσίες δεν θα κατέβαλαν το στόμιο της πληγής. Και θα διέμενε φροντίζοντας την πληγή, θεραπεύοντας την πληγή. Εξαιτίας αυτής της κατάλληλης πράξης του και της μόλυνσης του δηλητηρίου που αφαιρέθηκε χωρίς υπόλειμμα, εξαιτίας και των δύο αυτών η πληγή θα επουλωνόταν. Αυτός με την επουλωμένη πληγή, με νέο δέρμα, δεν θα υφίστατο ούτε θάνατο ούτε οδύνη ίση με θάνατο.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Σουνακκχάττα, είναι δυνατόν εδώ σε κάποιον μοναχό να σκεφτεί έτσι - 'η επιθυμία είναι βέλος, είπε ο ασκητής, η μόλυνση της άγνοιας μεταμορφώνεται από τη θέληση, το πάθος και τον θυμό. Αυτό το βέλος της επιθυμίας έχει εγκαταλειφθεί από μένα, η μόλυνση της άγνοιας έχει αφαιρεθεί, είμαι ορθά αφοσιωμένος στο Νιμπάνα'. Όντας μνήμων ως ορθά αφοσιωμένος στο Νιμπάνα, αυτός δεν θα επιδιόταν σε εκείνα που είναι ακατάλληλα για κάποιον ορθά

αφοσιωμένο στο Νιμπάνα, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, δεν θα επιδιόταν στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, δεν θα επιδιόταν στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, δεν θα επιδιόταν στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, δεν θα επιδιόταν στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου. Σε αυτόν που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη θέαση μορφών με το μάτι, που δεν επιδίδεται στον ακατάλληλο ήχο με το αυτί, που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη οσμή με τη μύτη, που δεν επιδίδεται στην ακατάλληλη γεύση με τη γλώσσα, που δεν επιδίδεται στο ακατάλληλο από αντικείμενο με το σώμα, που δεν επιδίδεται στο ακατάλληλο νοητικό φαινόμενο με τον νου, το πάθος δεν θα καταβάλει τη συνείδηση. Αυτός, με τη συνείδηση μη καταβεβλημένη από το πάθος, δεν θα υφίστατο ούτε θάνατο ούτε οδύνη ίση με θάνατο.

65. «Αυτή η παρομοίωση έγινε από μένα, Σουνακκχάττα, για να γίνει κατανοητό το νόημα. Αυτό πράγματι είναι το νόημα εδώ - 'πληγή', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία των έξι εσωτερικών αισθητήριων βάσεων· 'δηλητηριώδης μόλυνση', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία της άγνοιας· 'βέλος', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία της επιθυμίας· 'καθετήρας', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία της μνήμης· 'μαχαίρι', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία της ευγενούς σοφίας· 'γιατρός χειρουργός', Σουνακκχάττα, αυτή είναι ονομασία του Τατχάγκατα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου.

«Αυτός, βεβαίως, Σουνακκχάττα, ο μοναχός που ασκεί αυτοσυγκράτηση στις έξι αισθητηριακές βάσεις της επαφής, 'η προσκόλληση είναι η ρίζα του πόνου' - έτσι γνωρίζοντας, χωρίς προσκόλληση, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της προσκόλλησης, θα στρέψει το σώμα προς την προσκόλληση ή θα εγείρει σκέψη - αυτό είναι αδύνατον. Όπως, Σουνακκχάττα, ένα κύπελλο με γλυκό ποτό τέλειο σε χρώμα, τέλειο σε οσμή, τέλειο σε γεύση· και αυτό είναι αναμειγμένο με δηλητήριο. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί να ζήσει, που επιθυμεί να μην πεθάνει, που επιθυμεί την ευτυχία, που αποστρέφεται τον πόνο. Τι νομίζεις, Σουνακκχάττα, θα έπινε άραγε εκείνος ο άνθρωπος εκείνο το κύπελλο με γλυκό ποτό, γνωρίζοντας - 'πίνοντας αυτό θα υποστώ θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Ακριβώς έτσι, Σουνακκχάττα, αυτός, βεβαίως, ο μοναχός που ασκεί αυτοσυγκράτηση στις έξι αισθητηριακές βάσεις της επαφής, 'η προσκόλληση είναι η ρίζα του πόνου' - έτσι γνωρίζοντας, χωρίς προσκόλληση, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της προσκόλλησης, θα στρέψει το σώμα προς την προσκόλληση ή θα εγείρει σκέψη - αυτό είναι αδύνατον. Όπως, Σουνακκχάττα, ένα δηλητηριώδες φίδι με τρομερό δηλητήριο. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί να ζήσει, που επιθυμεί να μην πεθάνει, που επιθυμεί την ευτυχία, που αποστρέφεται τον πόνο. Τι νομίζεις, Σουνακκχάττα, θα έδινε άραγε εκείνος ο άνθρωπος το χέρι του ή τον αντίχειρά του σε εκείνο το δηλητηριώδες φίδι με τρομερό δηλητήριο, γνωρίζοντας - 'δαγκωμένος από αυτό θα υποστώ θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Ακριβώς έτσι, Σουνακκχάττα, αυτός, βεβαίως, ο μοναχός που ασκεί αυτοσυγκράτηση στις έξι αισθητηριακές βάσεις της επαφής, 'η προσκόλληση είναι η ρίζα του πόνου' - έτσι γνωρίζοντας, χωρίς προσκόλληση, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της προσκόλλησης, θα στρέψει το σώμα προς την προσκόλληση ή θα εγείρει σκέψη - αυτό είναι αδύνατον».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο Σουνακκχάττα, γιος των Λίτσαβι, ευχαριστημένος, αγκαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Σουνακκχάττα, πέμπτη.

6. Η ομιλία για την οδό προς το αδιατάρακτο

66. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Κούρου· Καμμασαντάμμα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Κούρου. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Παροδικές, μοναχοί, είναι οι ηδονές, κούφιες, ψευδείς, έχουσες τη φύση της απάτης. Αυτές είναι μαγικές ψευδαισθήσεις, μοναχοί, μίλημα αδαών. Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή - και οι δύο αυτές είναι κυριαρχία του Μάρα, είναι πεδίο του Μάρα, είναι δόλωμα του Μάρα, είναι τόπος που συχνάζει ο Μάρας. Εδώ αυτές οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις - η πλεονεξία, ο θυμός και η ορμητικότητα - οδηγούν. Αυτές γίνονται εμπόδιο για τον ευγενή μαθητή που εξασκείται εδώ. Σε αυτή την περίπτωση, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή - και οι δύο αυτές είναι κυριαρχία του Μάρα, είναι πεδίο του Μάρα, είναι δόλωμα του Μάρα, είναι τόπος που συχνάζει ο Μάρας. Εδώ αυτές οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις - η πλεονεξία, ο θυμός και η ορμητικότητα - οδηγούν, αυτές γίνονται εμπόδιο για τον ευγενή μαθητή που εξασκείται εδώ. Γιατί να μην διαμείνω με ευρύ, εξυψωμένο νου, υπερβαίνοντας τον κόσμο, έχοντας καθορίσει με τον νου; Διότι καθώς διαμένω με ευρύ, εξυψωμένο νου, υπερβαίνοντας τον κόσμο, έχοντας καθορίσει με τον νου, οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις - η πλεονεξία, ο θυμός και η ορμητικότητα - δεν θα υπάρχουν. Με την εγκατάλειψή τους, η συνείδησή μου θα γίνει μη περιορισμένη, απεριόριστη, καλά αναπτυγμένη'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το αδιατάρακτο είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο αδιατάρακτο. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η πρώτη πρακτική κατάλληλη για το αδιατάρακτο».

67. «Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή· οποιαδήποτε υλικότητα είναι τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία και η παράγωγή υλικότητας των τεσσάρων πρωταρχικών υλικών στοιχείων'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το αδιατάρακτο είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο αδιατάρακτο. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η δεύτερη πρακτική κατάλληλη για το αδιατάρακτο.

«Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή· τόσο οι υλικές μορφές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι υλικές μορφές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η αντίληψη της υλικής μορφής σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η αντίληψη της υλικής μορφής που αφορά τη μελλοντική ζωή - και οι δύο αυτές είναι παροδικές. Ό,τι είναι παροδικό, αυτό δεν αξίζει να το απολαμβάνει κανείς, δεν αξίζει να το ισχυρίζεται, δεν αξίζει να προσκολλάται σε αυτό'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το αδιατάρακτο είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο αδιατάρακτο. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η τρίτη πρακτική κατάλληλη για το αδιατάρακτο.

68. «Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή· τόσο οι υλικές μορφές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι υλικές μορφές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η αντίληψη της υλικής μορφής σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η αντίληψη της υλικής μορφής που αφορά τη μελλοντική ζωή· και η αντίληψη της αδιαταραξίας - όλες είναι αντιλήψεις. Εκεί όπου αυτές καταπαύουν πλήρως χωρίς υπόλοιπο, αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο - δηλαδή το επίπεδο της μηδαμινότητας'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το επίπεδο της μηδαμινότητας είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο επίπεδο της μηδαμινότητας. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η πρώτη πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μηδαμινότητας.

69. «Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής, έχοντας πάει στο δάσος ή στη βάση ενός δένδρου ή σε μια άδεια οικία, σκέφτεται έτσι - 'Αυτό είναι κενό από εαυτό ή από κάτι που ανήκει σε έναν εαυτό'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το επίπεδο της μηδαμινότητας είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο επίπεδο της μηδαμινότητας. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η δεύτερη πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μηδαμινότητας.

70. «Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Εγώ δεν είμαι πουθενά κατοχή κανενός, και δεν υπάρχει πουθενά σε τίποτα κατοχή δική μου'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το επίπεδο της μηδαμινότητας είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο επίπεδο της μηδαμινότητας. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η τρίτη πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μηδαμινότητας.

«Επιπλέον, μοναχοί, ο ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή· τόσο οι υλικές μορφές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι υλικές μορφές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η αντίληψη της υλικής μορφής σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η αντίληψη της υλικής μορφής που αφορά τη μελλοντική ζωή· και η αντίληψη της αδιαταραξίας και η αντίληψη του επιπέδου της μηδαμινότητας - όλες είναι αντιλήψεις. Εκεί όπου αυτές καταπαύουν πλήρως χωρίς υπόλοιπο, αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο - δηλαδή το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης'. Για αυτόν που ασκεί έτσι, που διαμένει συχνά σε αυτό, η συνείδηση γαληνεύει στο κατάλληλο επίπεδο. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, είτε τώρα επιτυγχάνει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης είτε αποφασίζει με τη σοφία, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο. Είναι δυνατόν η συνείδησή του που οδηγεί στην επαναγέννηση να φτάσει στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Αυτή, μοναχοί, είναι σαφές ότι είναι η πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης».

71. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο: «Εδώ, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός έτσι ασκεί: 'αν δεν υπήρχε, δεν θα υπήρχε για μένα· δεν θα υπάρξει, δεν θα υπάρξει για μένα· ό,τι υπάρχει, ό,τι έχει δημιουργηθεί - αυτό το εγκαταλείπω'. Έτσι αποκτά αταραξία. Θα επιτύχει άραγε αυτός ο μοναχός, σεβάσμιε κύριε, το τελικό Νιμπάνα ή δεν θα το επιτύχει;» «Κάποιος μοναχός εδώ, Άναντα, θα επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, κάποιος μοναχός δεν θα το επιτύχει». «Ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία κάποιος μοναχός εδώ θα επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, κάποιος μοναχός δεν θα το επιτύχει;» «Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός έτσι ασκεί: 'αν δεν υπήρχε, δεν θα υπήρχε για μένα· δεν θα υπάρξει, δεν θα υπάρξει για μένα· ό,τι υπάρχει, ό,τι έχει δημιουργηθεί - αυτό το εγκαταλείπω'. Έτσι αποκτά αταραξία. Αυτός απολαμβάνει εκείνη την αταραξία, την ισχυρίζεται, παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτήν. Σε αυτόν που απολαμβάνει εκείνη την αταραξία, που την ισχυρίζεται, που παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτήν, η συνείδηση γίνεται εξαρτημένη από αυτήν, προσκολλημένη σε αυτήν. Ένας μοναχός με προσκόλληση, Άναντα, δεν επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα». «Πού όμως, σεβάσμιε κύριε, αυτός ο μοναχός προσκολλώμενος προσκολλάται;» «Στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, Άναντα». «Λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, αυτός ο μοναχός προσκολλώμενος προσκολλάται στο ανώτατο της προσκόλλησης;» «Πράγματι, Άναντα, αυτός ο μοναχός προσκολλώμενος προσκολλάται στο ανώτατο της προσκόλλησης. Διότι αυτό είναι το ανώτατο της προσκόλλησης, Άναντα, δηλαδή - το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης».

72. «Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός έτσι ασκεί: 'αν δεν υπήρχε, δεν θα υπήρχε για μένα· δεν θα υπάρξει, δεν θα υπάρξει για μένα· ό,τι υπάρχει, ό,τι έχει δημιουργηθεί - αυτό το εγκαταλείπω'. Έτσι αποκτά αταραξία. Αυτός δεν απολαμβάνει εκείνη την αταραξία, δεν την ισχυρίζεται, δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτήν. Σε αυτόν που δεν απολαμβάνει εκείνη την αταραξία, που δεν την ισχυρίζεται, που δεν παραμένει αγκιστρωμένος σε αυτήν, η συνείδηση δεν γίνεται εξαρτημένη από αυτήν, δεν προσκολλάται σε αυτήν. Ένας μοναχός χωρίς προσκόλληση, Άναντα, επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα».

73. «Θαυμαστό, σεβάσμιε κύριε, εκπληκτικό, σεβάσμιε κύριε! Βασιζόμενος σε διαδοχικά στάδια, λένε, σεβάσμιε κύριε, η διάβαση της νοητικής πλημμύρας διδάχθηκε σε εμάς από τον Ευλογημένο. Ποια όμως, σεβάσμιε κύριε, είναι η ευγενής απολύτρωση;» «Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός ευγενής μαθητής σκέφτεται έτσι - 'Τόσο οι ηδονές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι ηδονές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η ηδονική αντίληψη σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η ηδονική αντίληψη που αφορά τη μελλοντική ζωή· τόσο οι υλικές μορφές σχετικές με την παρούσα ζωή όσο και οι υλικές μορφές που αφορούν τη μελλοντική ζωή· τόσο η αντίληψη της υλικής μορφής σχετική με την παρούσα ζωή όσο και η αντίληψη της υλικής μορφής που αφορά τη μελλοντική ζωή· και η αντίληψη της αδιαταραξίας και η αντίληψη του επιπέδου της μηδαμινότητας και η αντίληψη του επιπέδου της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης - αυτή είναι η ταυτότητα, όση είναι η ταυτότητα. Αυτό είναι το αθάνατο, δηλαδή η απολύτρωση της συνείδησης μέσω της μη προσκόλλησης. Έτσι λοιπόν, Άναντα, διδάχθηκε από εμένα η πρακτική κατάλληλη για το αδιατάρακτο, διδάχθηκε η πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μηδαμινότητας, διδάχθηκε η πρακτική κατάλληλη για το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διδάχθηκε η διάβαση της νοητικής πλημμύρας βασιζόμενος σε διαδοχικά στάδια, διδάχθηκε η ευγενής απολύτρωση. Αυτό, Άναντα, που πρέπει να γίνει από τον Διδάσκαλο για τους μαθητές, αναζητώντας το καλό τους, με συμπόνια, από συμπόνια, αυτό έχει γίνει για εσάς από εμένα. Αυτές, Άναντα, είναι οι βάσεις των δένδρων, αυτές είναι οι άδειες οικίες. Διαλογίζεστε, Άναντα, μην αμελείτε, μη νιώσετε μετάνοια αργότερα. Αυτή είναι η παραίνεσή μας προς εσάς».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Ανέντζασαππάγια, έκτη.

7. Η ομιλία στον Γκάνακα Μογκαλλάνα

74. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο Ανατολικό Μοναστήρι, στο μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα. Τότε ο βραχμάνος Γκανακαμογκαλλάνα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Γκανακαμογκαλλάνα είπε στον Ευλογημένο:

«Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, σε αυτό το μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα φαίνεται σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική, δηλαδή - μέχρι το τελευταίο σκαλοπάτι· διότι ακόμη και σε αυτούς τους βραχμάνους, αγαπητέ Γκόταμα, φαίνεται σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική, δηλαδή - στην απαγγελία· διότι ακόμη και σε αυτούς τους τοξότες, αγαπητέ Γκόταμα, φαίνεται σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική, δηλαδή - στην τοξοβολία. Διότι ακόμη και σε εμάς, αγαπητέ Γκόταμα, τους λογιστές που ζούμε από την αρίθμηση, φαίνεται σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική, δηλαδή - στην εκτίμηση. Εμείς πράγματι, αγαπητέ Γκόταμα, όταν αποκτήσουμε μαθητευόμενο, πρώτα τον διδάσκουμε να μετράει έτσι - 'ένα μονάδα, δύο δυάδα, τρία τριάδα, τέσσερα τετράδα, πέντε πεντάδα, έξι εξάδα, επτά εβδομάδα, οκτώ οκτάδα, εννέα εννεάδα, δέκα δεκάδα'· ακόμη και μέχρι το εκατό, αγαπητέ Γκόταμα, τον διδάσκουμε να μετράει, και ακόμη περισσότερο τον

διδάσκουμε να μετράει. Είναι δυνατόν άραγε, αγαπητέ Γκόταμα, και σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή με τον ίδιο τρόπο να διακηρυχθεί σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική;»

75. «Είναι δυνατόν, βραχμάνε, και σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή να διακηρυχθεί σταδιακή εξάσκηση, σταδιακή λειτουργία, σταδιακή πρακτική. Όπως, βραχμάνε, ένας επιδέξιος εκπαιδευτής αλόγων, αφού αποκτήσει ένα καλό καθαρόαιμο άλογο, πρώτα το εκπαιδεύει στο χαλινάρι, έπειτα το εκπαιδεύει περαιτέρω· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, ο Τατχάγκατα, αφού αποκτήσει έναν άνθρωπο που πρέπει να εκπαιδευτεί, πρώτα τον πειθαρχεί έτσι - "Έλα εσύ, μοναχέ, να είσαι ηθικός, να διαμένεις συγκρατημένος με την αυτοσυγκράτηση του Πάττιμοκχα, τέλειος στην καλή συμπεριφορά και στον νόμιμο τόπο που συχνάζεις, βλέποντας κίνδυνο στα ελάχιστα σφάλματα, αφού αναλάβεις τους κανόνες εξάσκησης εξασκήσου σε αυτούς".

«Όταν, βραχμάνε, ένας μοναχός είναι ηθικός, διαμένει συγκρατημένος με την αυτοσυγκράτηση του Πάττιμοκχα, τέλειος στην καλή συμπεριφορά και στον νόμιμο τόπο που συχνάζει, βλέποντας κίνδυνο στα ελάχιστα σφάλματα, αφού αναλάβει τους κανόνες εξάσκησης εξασκείται σε αυτούς, τότε ο Τατχάγκατα τον πειθαρχεί περαιτέρω - "Έλα εσύ, μοναχέ, να έχεις φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, μη συλλαμβάνεις το χαρακτηριστικό της μήτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενες με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσaréσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα σε κατέκλυζαν, ακολούθησε την αυτοσυγκράτησή της· προστάτευσε την οφθαλμική ικανότητα, επίτυχε αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... κ.λπ... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... κ.λπ... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... κ.λπ... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, μη συλλαμβάνεις το χαρακτηριστικό του μήτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενες με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσaréσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα σε κατέκλυζαν, ακολούθησε την αυτοσυγκράτησή της· προστάτευσε τη νοητική ικανότητα, επίτυχε αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα".

«Όταν, βραχμάνε, ένας μοναχός έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, τότε ο Τατχάγκατα τον πειθαρχεί περαιτέρω - "Έλα εσύ, μοναχέ, να γνωρίζεις το μέτρο στην τροφή. Με συνετό αναστοχασμό να τρως τροφή - ούτε για διασκέδαση, ούτε για ματαιότητα, ούτε για στολισμό, ούτε για ομορφιά, μόνο για τη διάρκεια και τη συντήρηση αυτού του σώματος, για την αποχή από τη βία, για την υποστήριξη της άγιας ζωής - με τη σκέψη: «Έτσι θα εξαλείψω το παλιό αίσθημα και δεν θα δημιουργήσω νέο αίσθημα, και θα υπάρχει συντήρηση για μένα και αναμαρτησία και άνετη διαμονή»".

«Όταν, βραχμάνε, ένας μοναχός γνωρίζει το μέτρο στην τροφή, τότε ο Τατχάγκατα τον πειθαρχεί περαιτέρω - "Έλα εσύ, μοναχέ, να διαμένεις αφοσιωμένος στην εγρήγορση, κατά τη διάρκεια της ημέρας με περπάτημα και κάθισμα να καθαρίζεις τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις, την πρώτη περίοδο της νύχτας με περπάτημα και κάθισμα να καθαρίζεις τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις, τη μεσαία περίοδο της νύχτας να ξαπλώνεις στη δεξιά πλευρά σε στάση λιονταριού, με το ένα πόδι πάνω στο άλλο, μνήμων και με πλήρη

επίγνωση, έχοντας στρέψει τον νου στην αντίληψη του σηκώματος, την τελευταία περίοδο της νύχτας, αφού σηκωθείς, με περπάτημα και κάθισμα να καθαρίζεις τη συνείδηση από τις εμποδιστικές νοητικές καταστάσεις".

«Όταν, βραχμάνε, ένας μοναχός είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, τότε ο Τατχάγκατα τον πειθαρχεί περαιτέρω - "Έλα εσύ, μοναχέ, να είσαι προικισμένος με μνήμη και ενσυνειδητότητα, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν προχωράς και όταν επιστρέφεις, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζεις μπροστά και όταν κοιτάζεις γύρω, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζεις και όταν τεντώνεις, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν φοράς τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν τρως, πίνεις, μασάς και γεύεσαι, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύεις και ουρείς, ενεργώντας με πλήρη επίγνωση όταν περπατάς, στέκεσαι, κάθεσαι, κοιμάσαι, είσαι ξύπνιος, μιλάς και σιωπάς".

«Όταν, βραχμάνε, ένας μοναχός είναι προικισμένος με μνήμη και ενσυνειδητότητα, τότε ο Τατχάγκατα τον πειθαρχεί περαιτέρω - "Έλα εσύ, μοναχέ, αναζήτησε ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα". Αυτός αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία· έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία· έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία· έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη· έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

76. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, εσωτερική ηρεμία... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση. Με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... εισέρχεται και παραμένει στην τρίτη διαλογιστική έκσταση. Με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση.

«Εκείνοι, βραχμάνε, οι μοναχοί που ασκούνται, που δεν έχουν φτάσει στον στόχο, που διαμένουν επιθυμώντας την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, σε αυτούς

αυτή η παραίνεσή μου ισχύει. Εκείνοι όμως οι μοναχοί που είναι Άξιοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχουν κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχουν αποθέσει το φορτίο, που έχουν επιτύχει τον δικό τους σκοπό, που έχουν εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίγνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένοι μέσω της τελικής γνώσης, σε αυτούς αυτές οι καταστάσεις οδηγούν τόσο σε ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή όσο και στη μνήμη και ενσυνειδητότητα».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Γκανακαμογκαλλάνα είπε στον Ευλογημένο: «Άραγε οι μαθητές του αξιότιμου Γκόταμα, προτρεπόμενοι έτσι, καθοδηγούμενοι έτσι από τον αξιότιμο Γκόταμα, όλοι επιτυγχάνουν το απόλυτο τέλος, το Νιμπάνα, ή μερικοί δεν το επιτυγχάνουν;» «Μερικοί, βραχμάνε, από τους μαθητές μου, προτρεπόμενοι έτσι, καθοδηγούμενοι έτσι από μένα, επιτυγχάνουν το απόλυτο τέλος, το Νιμπάνα, μερικοί δεν το επιτυγχάνουν».

«Ποια άραγε, αγαπητέ Γκόταμα, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία το Νιμπάνα υπάρχει, η οδός που οδηγεί στο Νιμπάνα υπάρχει, ο αξιότιμος Γκόταμα υπάρχει ως αυτός που ενθαρρύνει· και όμως οι μαθητές του αξιότιμου Γκόταμα, προτρεπόμενοι έτσι, καθοδηγούμενοι έτσι από τον αξιότιμο Γκόταμα, μερικοί επιτυγχάνουν το απόλυτο τέλος, το Νιμπάνα, μερικοί δεν το επιτυγχάνουν;»

77. «Τότε λοιπόν, βραχμάνε, θα σε ρωτήσω κάτι σχετικά με αυτό. Όπως σου αρέσει, έτσι να απαντήσεις. Τι νομίζεις, βραχμάνε, είσαι επιδέξιος στην οδό που οδηγεί στη Ρατζάγκαχα;» «Ναι, αγαπητέ, είμαι επιδέξιος στην οδό που οδηγεί στη Ρατζάγκαχα». «Τι νομίζεις, βραχμάνε, εδώ θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί να πάει στη Ρατζάγκαχα. Αυτός αφού σε πλησίαζε θα έλεγε έτσι - «Επιθυμώ, σεβάσμιε κύριε, να πάω στη Ρατζάγκαχα· δείξε μου την οδό για τη Ρατζάγκαχα». Εσύ θα του έλεγες έτσι - «Έλα, άνθρωπε, αυτή η οδός πηγαίνει στη Ρατζάγκαχα. Πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις ένα χωριό που ονομάζεται δείνα· πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις μια κωμόπολη που ονομάζεται δείνα· πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις την ομορφιά των πάρκων της Ρατζάγκαχα, την ομορφιά των δασών, την ομορφιά του τοπίου, την ομορφιά των λιμνούλων». Αυτός, ενώ προτρεπόταν έτσι από σένα, ενώ καθοδηγούνταν έτσι, αφού έπαιρνε παράδρομο θα πήγαινε προς την αντίθετη κατεύθυνση. Τότε θα ερχόταν ένας δεύτερος άνθρωπος που επιθυμεί να πάει στη Ρατζάγκαχα. Αυτός αφού σε πλησίαζε θα έλεγε έτσι - «Επιθυμώ, σεβάσμιε κύριε, να πάω στη Ρατζάγκαχα· δείξε μου την οδό για τη Ρατζάγκαχα». Εσύ θα του έλεγες έτσι - «Έλα, άνθρωπε, αυτή η οδός πηγαίνει στη Ρατζάγκαχα. Πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις ένα χωριό που ονομάζεται δείνα· πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις μια κωμόπολη που ονομάζεται δείνα· πήγαινε από αυτήν για λίγο, αφού πας από αυτήν για λίγο θα δεις την ομορφιά των πάρκων της Ρατζάγκαχα, την ομορφιά των δασών, την ομορφιά του τοπίου, την ομορφιά των λιμνούλων». Αυτός, ενώ προτρεπόταν έτσι από σένα, ενώ καθοδηγούνταν έτσι, θα πήγαινε με ασφάλεια στη Ρατζάγκαχα. Ποια άραγε, βραχμάνε, είναι η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία η Ρατζάγκαχα υπάρχει, η οδός που οδηγεί στη Ρατζάγκαχα υπάρχει, εσύ υπάρχεις ως αυτός που ενθαρρύνει· και όμως, ενώ προτρέπονταν έτσι από σένα, ενώ καθοδηγούνταν έτσι, ένας άνθρωπος

αφού έπαιρνε παράδρομο θα πήγαινε προς την αντίθετη κατεύθυνση, ένας θα πήγαινε με ασφάλεια στη Ρατζάγκαχα;» «Τι μπορώ να κάνω εγώ εδώ, αγαπητέ Γκόταμα; Εγώ είμαι αυτός που δείχνει την οδό, αγαπητέ Γκόταμα».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, το Νιμπάνα υπάρχει, η οδός που οδηγεί στο Νιμπάνα υπάρχει, εγώ υπάρχω ως αυτός που ενθαρρύνει· και όμως οι μαθητές μου, προτρεπόμενοι έτσι από μένα, καθοδηγούμενοι έτσι, μερικοί επιτυγχάνουν το απόλυτο τέλος, το Νιμπάνα, μερικοί δεν το επιτυγχάνουν. Τι μπορώ να κάνω εγώ εδώ, βραχμάνε; Ο Τατχάγκατα είναι αυτός που δείχνει την οδό, βραχμάνε».

78. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Γκανακαμογκαλλάνα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτά τα άτομα, αγαπητέ Γκόταμα, που είναι άπιστα, που αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή για βιοπορισμό και όχι με πίστη, δόλια, απατηλά, πανούργα, ανήσυχα, αλαζονικά, επιπόλαιοι, με σκληρά λόγια, με ασυγκράτητη ομιλία, χωρίς να φρουρούν τις θύρες των ικανοτήτων, χωρίς μετριοπάθεια στην τροφή, μη αφοσιωμένα στην εγρήγορση, αδιάφορα για την ασκητική ζωή, χωρίς έντονο σεβασμό για την εξάσκηση, πολυτελή, αμελή, προπορευόμενα στην πτώση, έχοντας εγκαταλείψει το καθήκον της αποστασιοποίησης, σκληρά, με μικρή ενεργητικότητα, επιλήσμονα, χωρίς πλήρη επίγνωση, μη αυτοσυγκεντρωμένα, με περιπλανώμενο νου, που στερούνται σοφίας και είναι βουβά, με αυτά ο αξιότιμος Γκόταμα δεν συγκατοικεί».

«Εκείνοι όμως οι γιοι καλών οικογενειών που με πίστη αναχώρησαν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, μη δόλιοι, μη απατηλοί, μη πανούργοι, μη ανήσυχτοι, μη αλαζονικοί, μη επιπόλαιοι, χωρίς σκληρά λόγια, χωρίς ασυγκράτητη ομιλία, φρουρώντας τις θύρες των ικανοτήτων, με μετριοπάθεια στην τροφή, αφοσιωμένοι στην εγρήγορση, με ενδιαφέρον για την ασκητική ζωή, με έντονο σεβασμό για την εξάσκηση, μη πολυτελείς, μη αμελείς, έχοντας εγκαταλείψει το καθήκον της πτώσης, προπορευόμενοι στην αποστασιοποίηση, καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα, αποφασισμένοι, μνήμονες, με πλήρη επίγνωση, αυτοσυγκεντρωμένοι, με πλήρως εστιασμένο νου, σοφοί και μη βουβοί, με αυτούς ο αξιότιμος Γκόταμα συγκατοικεί».

«Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, όποια αρώματα από ρίζες υπάρχουν, το μαύρο σανταλόξυλο φαίνεται ως το κορυφαίο μεταξύ τους· όποια αρώματα από ουσιώδη ξύλα υπάρχουν, το κόκκινο σανταλόξυλο φαίνεται ως το κορυφαίο μεταξύ τους· όποια αρώματα από άνθη υπάρχουν, ο γιασεμής φαίνεται ως το κορυφαίο μεταξύ τους· ακριβώς έτσι η νουθεσία του αξιότιμου Γκόταμα είναι η υπέρτατη μεταξύ των σημερινών διδασκαλιών».

«Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυρισθεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'· έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Γκανακαμογκαλλάνα, έβδομη.

8. Η ομιλία με τον Γκόπακα Μογκαλλάνα

79. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο σεβάσμιος Άναντα διέμενε στη Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων, λίγο μετά την τελική Νιμπάνα του Ευλογημένου. Εκείνη την περίοδο ο βασιλιάς της Μαγκάντα Ατζατασάττου, γιος της Βεντέχι, επισκεύαζε τη Ρατζάγκαχα, φοβούμενος τον βασιλιά Πατζότα. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Ρατζάγκαχα για προσφερόμενη τροφή. Τότε στον σεβάσμιο Άναντα ήρθε αυτή η σκέψη: «Είναι πολύ νωρίς ακόμα για να περπατήσω στη Ρατζάγκαχα για προσφερόμενη τροφή. Γιατί να μην πάω στον τόπο εργασίας του βραχμάνου Γκοπακαμογγαλλάνα, εκεί όπου βρίσκεται ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα;»

Τότε ο σεβάσμιος Άναντα πήγε στον τόπο εργασίας του βραχμάνου Γκοπακαμογγαλλάνα, εκεί όπου ήταν ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα. Ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα είδε τον σεβάσμιο Άναντα να έρχεται από μακριά. Αφού τους είδε, είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ελάτε, αξιότιμε Άναντα. Καλώς ήρθατε, αξιότιμε Άναντα. Μετά από πολύ καιρό, αξιότιμε Άναντα, βρήκατε την ευκαιρία, δηλαδή να έρθετε εδώ. Καθίστε, αξιότιμε Άναντα, αυτό το κάθισμα είναι προετοιμασμένο». Ο σεβάσμιος Άναντα κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Και ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα, αφού πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός που διακατέχεται πλήρως και ολοκληρωτικά από εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες διακατεχόταν ο αξιότιμος Γκόταμα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;» «Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που διακατέχεται πλήρως και ολοκληρωτικά από εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες διακατεχόταν ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Γιατί, βραχμάνε, ο Ευλογημένος ήταν αυτός που εγείρει τη μη εγερμένη οδό, αυτός που δημιουργεί τη μη δημιουργημένη οδό, αυτός που διακηρύσσει τη μη διακηρυγμένη οδό, ο γνώστης της οδού, ο ειδήμων της οδού, ο επιδέξιος στην οδό· οι μαθητές όμως τώρα διαμένουν ακολουθώντας την οδό, προικισμένοι μετά από αυτόν». Και αυτή η συζήτηση του σεβάσμιου Άναντα με τον βραχμάνο Γκοπακαμογγαλλάνα έμεινε ημιτελής.

Τότε ο βραχμάνος Βασσακάρα, ο πρωθυπουργός της Μαγκάντα, επιθεωρώντας τις εργασίες στη Ρατζάγκαχα, πήγε στον τόπο εργασίας του βραχμάνου Γκοπακαμογγαλλάνα, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Άναντα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Βασσακάρα, ο πρωθυπουργός της Μαγκάντα, είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Για ποιο θέμα, αγαπητέ Άναντα, συζητάτε τώρα που είστε συγκεντρωμένοι εδώ, και ποια ήταν η συζήτηση που διακόπηκε;» «Εδώ, βραχμάνε, ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα μου είπε έτσι: 'Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός που διακατέχεται πλήρως και ολοκληρωτικά από εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες διακατεχόταν ο αξιότιμος Γκόταμα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;' Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, βραχμάνε, είπα στον βραχμάνο Γκοπακαμογγαλλάνα: 'Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που διακατέχεται πλήρως και ολοκληρωτικά από εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες διακατεχόταν ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Γιατί, βραχμάνε, ο Ευλογημένος ήταν αυτός που εγείρει τη μη εγερμένη οδό, αυτός που δημιουργεί τη μη δημιουργημένη οδό, αυτός που διακηρύσσει τη μη

διακηρυγμένη οδό, ο γνώστης της οδού, ο ειδήμων της οδού, ο επιδέξιος στην οδό· οι μαθητές όμως τώρα διαμένουν ακολουθώντας την οδό, προικισμένοι μετά από αυτόν'. Αυτή ήταν η συζήτησή μας, βραχμάνε, με τον βραχμάνο Γκοπακαμογγαλλάνα που διακόπηκε. Τότε έφτασες εσύ».

80. «Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα - 'αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου', στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε;» «Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - 'αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου', στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε». «Υπάρχει όμως, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - 'αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου', στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε;» «Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - 'αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου', στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε». «Έτσι λοιπόν χωρίς καταφύγιο, αγαπητέ Άναντα, ποια είναι η αιτία της ομόνοιας;» «Δεν είμαστε, βραχμάνε, χωρίς καταφύγιο· έχουμε καταφύγιο, βραχμάνε· έχουμε τη Διδασκαλία ως καταφύγιο».

«Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα - αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου, στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου, στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε'· 'υπάρχει όμως, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου, στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου, στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε' - λες· 'έτσι λοιπόν χωρίς καταφύγιο, αγαπητέ Άναντα, ποια είναι η αιτία της ομόνοιας' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν είμαστε, βραχμάνε, χωρίς καταφύγιο· έχουμε καταφύγιο, βραχμάνε· έχουμε τη Διδασκαλία ως καταφύγιο'. Πώς όμως, αγαπητέ Άναντα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;»

81. «Υπάρχει, βραχμάνε, κανόνας εξάσκησης θεσπισμένος για τους μοναχούς από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο, ο κύριος μοναστικός κώδικας έχει απαγγελθεί. Εμείς, την ημέρα της τήρησης των κανόνων, όσοι διαμένουμε κοντά σε μία περιοχή χωριού, όλοι εμείς συναθροιζόμαστε μαζί· αφού συναθροιστούμε, σε όποιον αυτό είναι οικείο, αυτόν παρακαλούμε. Αν κατά την απαγγελία υπάρχει παράπτωμα ή παράβαση κάποιου μοναχού, εμείς τον κάνουμε να ενεργήσει σύμφωνα με τη Διδασκαλία, σύμφωνα με τις οδηγίες».

«Δεν μας κάνουν λοιπόν οι αξιότιμοι να ενεργούμε· η Διδασκαλία μας κάνει να ενεργούμε». «Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός τον οποίο

εσείς τώρα τιμάτε, σέβεστε, του αποδίδετε ευλάβεια και του δείχνετε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένετε εξαρτώμενοι από αυτόν;» «Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός τον οποίο εμείς τώρα τιμούμε, σεβόμαστε, του αποδίδουμε ευλάβεια και του δείχνουμε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένουμε εξαρτώμενοι από αυτόν».

«Υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα - αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου, στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που τοποθετήθηκε από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο - αυτός θα είναι το καταφύγιό σας μετά τον θάνατό μου, στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε'· 'υπάρχει όμως, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου, στον οποίο εσείς τώρα θα μπορούσατε να καταφύγετε' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός εγκεκριμένος από την Κοινότητα, τοποθετημένος από πολλούς πρεσβύτερους μοναχούς - αυτός θα είναι το καταφύγιό μας μετά τον θάνατο του Ευλογημένου, στον οποίο εμείς τώρα θα μπορούσαμε να καταφύγουμε'· 'υπάρχει άραγε, αγαπητέ Άναντα, έστω και ένας μοναχός τον οποίο εσείς τώρα τιμάτε, σέβεστε, του αποδίδετε ευλάβεια και του δείχνετε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένετε εξαρτώμενοι από αυτόν' - έτσι ερωτηθείς λες 'δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός τον οποίο εμείς τώρα τιμούμε, σεβόμαστε, του αποδίδουμε ευλάβεια και του δείχνουμε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένουμε εξαρτώμενοι από αυτόν'. Πώς όμως, αγαπητέ Άναντα, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;»

82. «Υπάρχουν πράγματι, βραχμάνε, δέκα εμπνευστικά φαινόμενα που διδάχθηκαν από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Σε όποιον υπάρχουν αυτά τα φαινόμενα, αυτόν εμείς τώρα τιμούμε, σεβόμαστε, του αποδίδουμε ευλάβεια και του δείχνουμε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένουμε εξαρτώμενοι από αυτόν. Ποια είναι τα δέκα;

«Εδώ, βραχμάνε, ένας μοναχός είναι ηθικός, διαμένει συγκρατημένος με την αυτοσυγκράτηση του Πάττιμοκχα, τέλειος στην καλή συμπεριφορά και στον νόμιμο τόπο που συχνάζει, βλέποντας κίνδυνο στα ελάχιστα σφάλματα, αφού αναλάβει τους κανόνες εξάσκησης εξασκείται σε αυτούς.

«Είναι πολυμαθής, αυτός που θυμάται καλά αυτά που έχει μάθει, αυτός που έχει μεγάλη συσσώρευση μάθησης. Εκείνες οι διδασκαλίες που είναι καλές στην αρχή, καλές στη μέση, καλές στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, που ισχυρίζονται την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή, τέτοιες διδασκαλίες έχει ακούσει πολλές, τις διατηρεί, τις έχει εξασκήσει λεκτικά, τις έχει εξετάσει με τον νου, τις έχει διεισδύσει καλά με την άποψη.

«Είναι ικανοποιημένος με τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς.

«Αποκτά κατά βούληση, αποκτά χωρίς δυσκολία, αποκτά χωρίς κόπο τις τέσσερις διαλογιστικές εκστάσεις σχετικές με τον ανώτερο νου, που αποτελούν ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή.

«Βιώνει πολλά είδη υπερφυσικής δύναμης - ενώ είναι ένας γίνεται πολλοί, ενώ είναι πολλοί γίνεται ένας· να εμφανίζεται και να εξαφανίζεται· περνά χωρίς εμπόδιο μέσα από τοίχους, μέσα από περιφράξεις, μέσα από βουνά, όπως μέσα από τον αέρα· βυθίζεται και αναδύεται μέσα στη γη όπως στο νερό· περπατά πάνω στο νερό χωρίς να βυθίζεται όπως στη γη· ταξιδεύει στον αέρα με διασταυρωμένα πόδια όπως ένα φτερωτό πουλί· ακόμη και τη σελήνη και τον ήλιο, τόσο ισχυρούς και τόσο δυνατούς, τους αγγίζει και τους χαϊδεύει με το χέρι του, ασκεί κυριαρχία με το σώμα του μέχρι και τον κόσμο του Βράχμα.

«Με το στοιχείο της θείας ακοής, εξαγνισμένο, που υπερβαίνει το ανθρώπινο, ακούει και τα δύο είδη ήχων - θείους και ανθρώπινους, είτε είναι μακριά είτε κοντά.

«Κατανοεί τον νου άλλων όντων, άλλων ατόμων, περιλαμβάνοντας τον νου τους με τον δικό του νου. Κατανοεί τον νου με πάθος ως «νους με πάθος», ή κατανοεί τον νου χωρίς πάθος ως «νους χωρίς πάθος», κατανοεί τον νου με μίσος ως «νους με μίσος», ή κατανοεί τον νου χωρίς μίσος ως «νους χωρίς μίσος», κατανοεί τον νου με αυταπάτη ως «νους με αυταπάτη», ή κατανοεί τον νου χωρίς αυταπάτη ως «νους χωρίς αυταπάτη», κατανοεί τον συσταλμένο νου ως «συσταλμένος νους», ή κατανοεί τον διασπασμένο νου ως «διασπασμένος νους», κατανοεί τον εξυψωμένο νου ως «εξυψωμένος νους», ή κατανοεί τον μη εξυψωμένο νου ως «μη εξυψωμένος νους», κατανοεί τον υπερβατικό νου ως «υπερβατικός νους», ή κατανοεί τον μη υπερβατικό νου ως «μη υπερβατικός νους», κατανοεί τον αυτοσυγκεντρωμένο νου ως «αυτοσυγκεντρωμένος νους», ή κατανοεί τον μη αυτοσυγκεντρωμένο νου ως «μη αυτοσυγκεντρωμένος νους», κατανοεί τον απελευθερωμένο νου ως «απελευθερωμένος νους», ή κατανοεί τον μη απελευθερωμένο νου ως «μη απελευθερωμένος νους».

«Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις, τρεις γεννήσεις, τέσσερις γεννήσεις, πέντε γεννήσεις, δέκα γεννήσεις, είκοσι γεννήσεις, τριάντα γεννήσεις, σαράντα γεννήσεις, πενήντα γεννήσεις, εκατό γεννήσεις, χίλιες γεννήσεις, εκατό χιλιάδες γεννήσεις, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους διαστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής και διαστολής του σύμπαντος - 'εκεί ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εκεί· εκεί επίσης ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής, και πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εδώ'. Έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους.

«Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους.

Με την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση την απελευθέρωση του νου και την απελευθέρωση μέσω σοφίας χωρίς νοητικές διαφθορές στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παραμένει.

«Αυτά, βραχμάνε, είναι τα δέκα εμπνευστικά φαινόμενα που διδάχθηκαν από τον Ευλογημένο που γνωρίζει και βλέπει, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Σε όποιον υπάρχουν αυτά τα φαινόμενα, αυτόν εμείς τώρα τιμούμε, σεβόμαστε, του αποδίδουμε ευλάβεια και του δείχνουμε ευσέβεια· τιμώντας τον και σεβόμενοι τον, διαμένουμε εξαρτώμενοι από αυτόν».

83. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Βασσακάρα, ο πρωθυπουργός της Μαγκάντα, απευθύνθηκε στον στρατηγό Ουπανάντα: «Τι νομίζει ο αξιότιμος στρατηγός; Ότι αυτοί οι αξιότιμοι τιμούν αυτόν που πρέπει να τιμηθεί, σέβονται αυτόν που πρέπει να σεβαστούν, αποδίδουν ευλάβεια σε αυτόν που πρέπει να αποδοθεί ευλάβεια, δείχνουν ευσέβεια σε αυτόν που πρέπει να δειχθεί ευσέβεια;» «Πράγματι αυτοί οι αξιότιμοι τιμούν αυτόν που πρέπει να τιμηθεί, σέβονται αυτόν που πρέπει να σεβαστούν, αποδίδουν ευλάβεια σε αυτόν που πρέπει να αποδοθεί ευλάβεια, δείχνουν ευσέβεια σε αυτόν που πρέπει να δειχθεί ευσέβεια. Διότι αν αυτοί οι αξιότιμοι δεν τιμούσαν αυτόν, δεν τον σέβονταν, δεν του απέδιδαν ευλάβεια και δεν του έδειχναν ευσέβεια· τότε ποιον θα τιμούσαν αυτοί οι αξιότιμοι, ποιον θα σέβονταν, σε ποιον θα απέδιδαν ευλάβεια και σε ποιον θα έδειχναν ευσέβεια, και τιμώντας τον, σεβόμενοι τον, αποδίδοντάς του ευλάβεια και δείχνοντάς του ευσέβεια, θα διέμεναν εξαρτώμενοι από αυτόν;» Τότε ο βραχμάνος Βασσακάρα, ο πρωθυπουργός της Μαγκάντα, είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Πού όμως διαμένει τώρα ο αξιότιμος Άναντα;» «Στο Άλσος των Μπαμπού διαμένω τώρα, βραχμάνε». «Μήπως όμως, αγαπητέ Άναντα, το Άλσος των Μπαμπού είναι ευχάριστο, χωρίς πολύ θόρυβο, χωρίς πολλές φωνές, με αίσθηση απομόνωσης, μακριά από ανθρώπους, κατάλληλο για απόκρυφες συναντήσεις, κατάλληλο για απομόνωση;» «Πράγματι, βραχμάνε, το Άλσος των Μπαμπού είναι ευχάριστο, χωρίς πολύ θόρυβο, χωρίς πολλές φωνές, με αίσθηση απομόνωσης, μακριά από ανθρώπους, κατάλληλο για απόκρυφες συναντήσεις, κατάλληλο για απομόνωση, όπως συμβαίνει με φύλακες και προστάτες σαν εσάς». «Πράγματι, αγαπητέ Άναντα, το Άλσος των Μπαμπού είναι ευχάριστο, χωρίς πολύ θόρυβο, χωρίς πολλές φωνές, με αίσθηση απομόνωσης, μακριά από ανθρώπους, κατάλληλο για απόκρυφες συναντήσεις, κατάλληλο για απομόνωση, όπως συμβαίνει με τους αξιότιμους διαλογιστές που είναι αφοσιωμένοι στη διαλογιστική έκσταση. Οι αξιότιμοι είναι και διαλογιστές και αφοσιωμένοι στη διαλογιστική έκσταση».

«Κάποτε, αγαπητέ Άναντα, αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα διέμενε στη Βεσάλι, στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο. Τότε εγώ, αγαπητέ Άναντα, πήγα στο Μεγάλο Δάσος, στην Αίθουσα με το Αετωματικό Στέγαστρο, εκεί όπου ήταν αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα. Και εκεί αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έκανε ομιλία για τη διαλογιστική έκσταση με πολλούς τρόπους. Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα ήταν και διαλογιστής και αφοσιωμένος στη διαλογιστική έκσταση. Και αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα επαινούσε κάθε διαλογιστική έκσταση».

84. «Αλλά, βραχμάνε, ο Ευλογημένος δεν επαινούσε κάθε διαλογιστική έκσταση, ούτε όμως ο Ευλογημένος δεν επαινούσε κάθε διαλογιστική έκσταση. Και τι είδους διαλογιστική έκσταση, βραχμάνε, ο Ευλογημένος δεν επαινούσε; Εδώ, βραχμάνε, κάποιος διαμένει με νου κατακλυσμένο από το ηδονικό πάθος, κυριευμένο από το ηδονικό πάθος, και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από το ηδονικό πάθος που έχει εγερθεί· αυτός, έχοντας κάνει το ηδονικό πάθος εσωτερικό του, σκέφτεται, σκέφτεται βαθιά, σκέφτεται συνεχώς, σκέφτεται ακατάπαυστα. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από τον θυμό, κυριευμένο από τον θυμό, και δεν κατανοεί όπως

πραγματικά είναι τη διαφυγή από τον θυμό που έχει εγερθεί· αυτός, έχοντας κάνει τον θυμό εσωτερικό του, σκέφτεται, σκέφτεται βαθιά, σκέφτεται συνεχώς, σκέφτεται ακατάπαυστα. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από τη νωθρότητα και υπνηλία, κυριευμένο από τη νωθρότητα και υπνηλία, και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τη νωθρότητα και υπνηλία που έχει εγερθεί· αυτός, έχοντας κάνει τη νωθρότητα και υπνηλία εσωτερικό του, σκέφτεται, σκέφτεται βαθιά, σκέφτεται συνεχώς, σκέφτεται ακατάπαυστα. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από την ανησυχία και τύψη, κυριευμένο από την ανησυχία και τύψη, και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από την ανησυχία και τύψη που έχει εγερθεί· αυτός, έχοντας κάνει την ανησυχία και τύψη εσωτερικό του, σκέφτεται, σκέφτεται βαθιά, σκέφτεται συνεχώς, σκέφτεται ακατάπαυστα. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία, κυριευμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία, και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τη σκεπτικιστική αμφιβολία που έχει εγερθεί· αυτός, έχοντας κάνει τη σκεπτικιστική αμφιβολία εσωτερικό του, σκέφτεται, σκέφτεται βαθιά, σκέφτεται συνεχώς, σκέφτεται ακατάπαυστα. Μια τέτοια διαλογιστική έκσταση, βραχμάνε, ο Ευλογημένος δεν επαινούσε.

«Και τι είδους διαλογιστική έκσταση, βραχμάνε, ο Ευλογημένος επαινούσε; Εδώ, βραχμάνε, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει... κ.λπ... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση. Μια τέτοια διαλογιστική έκσταση, βραχμάνε, ο Ευλογημένος επαινούσε».

«Φαίνεται λοιπόν, αγαπητέ Άναντα, ότι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα επέκρινε την αξιόμεμπτη διαλογιστική έκσταση και επαίνεσε την αξιέπαινη. Λοιπόν, τώρα, αγαπητέ Άναντα, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, βραχμάνε». Τότε ο βραχμάνος Βασσακάρα, ο πρωθυπουργός της Μαγκάντα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του σεβασμίου Άναντα, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε.

Τότε ο βραχμάνος Γκοπακαμογγαλλάνα, λίγο μετά την αναχώρηση του βραχμάνου Βασσακάρα, του πρωθυπουργού της Μαγκάντα, είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Αυτό που εμείς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Άναντα, αυτό ο αξιότιμος Άναντα δεν μας το εξήγησε». «Δεν σου είπαμε, βραχμάνε: 'Δεν υπάρχει, βραχμάνε, ούτε ένας μοναχός που διακατέχεται πλήρως και ολοκληρωτικά από εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες διακατεχόταν ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Γιατί, βραχμάνε, ο Ευλογημένος ήταν αυτός που εγείρει τη μη εγερμένη οδό, αυτός που δημιουργεί τη μη δημιουργημένη οδό, αυτός που διακηρύσσει τη μη διακηρυγμένη οδό, ο γνώστης της οδού, ο ειδήμων της οδού, ο επιδέξιος στην οδό. Οι μαθητές όμως τώρα διαμένουν ακολουθώντας την οδό, προικισμένοι μετά από αυτόν'».

Τέλος της ομιλίας Γκοπακαμογγαλλάνα, όγδοη.

9. Η μεγαλύτερη ομιλία για τη νύχτα με πανσέληνο

85. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο Ανατολικό Μοναστήρι, στο μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος, την ημέρα της τήρησης των κανόνων, τη δέκατη πέμπτη, τη νύχτα της πανσελήνου, καθόταν στο ύπαιθρο περιστοιχισμένος από την Κοινότητα μοναχών. Τότε κάποιος μοναχός, αφού σηκώθηκε από τη θέση του, αφού τακτοποίησε τον χιτώνα πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, είπε στον Ευλογημένο:

«Θα ήθελα να ρωτήσω τον Ευλογημένο για ένα συγκεκριμένο θέμα, σεβάσμιε κύριε· αν ο Ευλογημένος μου δώσει την άδεια να απαντήσει στην ερώτηση». «Τότε λοιπόν εσύ, μοναχέ, αφού καθίσεις στο δικό σου κάθισμα, ρώτησε ό,τι επιθυμείς».

86. Τότε εκείνος ο μοναχός, αφού κάθισε στο δικό του κάθισμα, είπε στον Ευλογημένο: «Αυτά είναι άραγε, σεβάσμιε κύριε, τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, δηλαδή - το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην ύλη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στο αίσθημα, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην αντίληψη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στις δραστηριότητες, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στη συνείδηση;» «Αυτά είναι, μοναχέ, τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, δηλαδή - το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην ύλη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στο αίσθημα, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην αντίληψη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στις δραστηριότητες, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στη συνείδηση».

«Καλώς, σεβάσμιε κύριε», εκείνος ο μοναχός, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, ρώτησε τον Ευλογημένο μια περαιτέρω ερώτηση: «Αυτά όμως, σεβάσμιε κύριε, τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης ποια έχουν ως ρίζα;» «Αυτά, μοναχέ, τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης έχουν τη θέληση ως ρίζα». «Άραγε, σεβάσμιε κύριε, η προσκόλληση είναι το ίδιο με τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης ή η προσκόλληση είναι χωριστά από τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης;» «Όχι πράγματι, μοναχέ, η προσκόλληση δεν είναι το ίδιο με τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, ούτε η προσκόλληση είναι χωριστά από τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης. Η θέληση και το πάθος, μοναχέ, στα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, αυτή είναι εκεί η προσκόλληση».

«Θα μπορούσε όμως, σεβάσμιε κύριε, να υπάρξει διαφοροποίηση της θέλησης και του πάθους στα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης;» «Θα μπορούσε, μοναχέ», είπε ο Ευλογημένος. «Εδώ, μοναχέ, σε κάποιον έρχεται έτσι η σκέψη: 'Είθε να είμαι έτσι ως προς την ύλη στο μέλλον, είθε να είμαι έτσι ως προς το αίσθημα στο μέλλον, είθε να είμαι έτσι ως προς την αντίληψη στο μέλλον, είθε να είμαι έτσι ως προς τις δραστηριότητες στο μέλλον, είθε να είμαι έτσι ως προς τη συνείδηση στο μέλλον'. Έτσι, μοναχέ, θα μπορούσε να υπάρξει διαφοροποίηση της θέλησης και του πάθους στα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης».

«Σε ποιο βαθμό όμως, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει η ονομασία συνάθροισμα για τα συναθροίσματα;» «Οποιαδήποτε ύλη, μοναχέ - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - αυτό είναι το συνάθροισμα του υλικού σώματος. Οποιοδήποτε αίσθημα - παρελθόν, μελλοντικό ή παρόν, εσωτερικό ή εξωτερικό, χονδροειδές ή λεπτοφυές,

κατώτερο ή ανώτερο, μακριά ή κοντά - αυτό είναι το συνάθροισμα του αισθήματος. Οποιαδήποτε αντίληψη - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα... κ.λπ... μακριά ή κοντά - αυτό είναι το συνάθροισμα της αντίληψης. Οποιοσδήποτε δραστηριότητες - παρελθούσες, μελλοντικές ή παρούσες, εσωτερικές ή εξωτερικές, χονδροειδείς ή λεπτοφυείς, κατώτερες ή ανώτερες, μακριά ή κοντά - αυτό είναι το συνάθροισμα των νοητικών δραστηριοτήτων. Οποιαδήποτε συνείδηση - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - αυτό είναι το συνάθροισμα της συνείδησης. Σε αυτό το βαθμό, μοναχέ, υπάρχει η ονομασία συνάθροισμα για τα συναθροίσματα».

«Ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος του υλικού σώματος; Ποια η αιτία, ποια η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος του αισθήματος; Ποια η αιτία, ποια η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος της αντίληψης; Ποια η αιτία, ποια η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος των νοητικών δραστηριοτήτων; Ποια η αιτία, ποια η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος της συνείδησης;»

«Τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία, μοναχέ, είναι η αιτία, τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία είναι η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος του υλικού σώματος. Η επαφή είναι η αιτία, η επαφή είναι η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος του αισθήματος. Η επαφή είναι η αιτία, η επαφή είναι η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος της αντίληψης. Η επαφή είναι η αιτία, η επαφή είναι η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος των νοητικών δραστηριοτήτων. Η νοητικότητα και υλικότητα, μοναχέ, είναι η αιτία, η νοητικότητα και υλικότητα είναι η συνθήκη για την περιγραφή του συναθροίσματος της συνείδησης».

87. «Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, υπάρχει η άποψη περί ταυτότητας;» «Εδώ, μοναχέ, ο αδαής κοινός άνθρωπος που δεν βλέπει τους ευγενείς, που δεν είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν είναι πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν βλέπει τα ενάρετα άτομα, που δεν είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που δεν είναι πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, θεωρεί την ύλη ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ή την ύλη στον εαυτό, ή τον εαυτό στην ύλη· θεωρεί το αίσθημα ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα αίσθημα, ή το αίσθημα στον εαυτό, ή τον εαυτό στο αίσθημα· θεωρεί την αντίληψη ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα αντίληψη, ή την αντίληψη στον εαυτό, ή τον εαυτό στην αντίληψη· θεωρεί τις δραστηριότητες ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα δραστηριότητες, ή τις δραστηριότητες στον εαυτό, ή τον εαυτό στις δραστηριότητες· θεωρεί τη συνείδηση ως εαυτό, ή τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ή τη συνείδηση στον εαυτό, ή τον εαυτό στη συνείδηση. Έτσι, μοναχέ, υπάρχει η άποψη περί ταυτότητας».

«Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, δεν υπάρχει η άποψη περί ταυτότητας;» «Εδώ, μοναχέ, ο μορφωμένος ευγενής μαθητής που βλέπει τους ευγενείς, που είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που είναι καλά πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που βλέπει τα ενάρετα άτομα, που είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που είναι καλά πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, δεν θεωρεί την ύλη ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα ύλη, ούτε την ύλη στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στην ύλη· δεν θεωρεί το αίσθημα ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα αίσθημα, ούτε το αίσθημα στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στο αίσθημα· δεν

θεωρεί την αντίληψη ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα αντίληψη, ούτε την αντίληψη στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στην αντίληψη· δεν θεωρεί τις δραστηριότητες ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα δραστηριότητες, ούτε τις δραστηριότητες στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στις δραστηριότητες· δεν θεωρεί τη συνείδηση ως εαυτό, ούτε τον εαυτό ως έχοντα συνείδηση, ούτε τη συνείδηση στον εαυτό, ούτε τον εαυτό στη συνείδηση. Έτσι, μοναχέ, δεν υπάρχει η άποψη περί ταυτότητας».

88. «Ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η απόλαυση της ύλης, ποιος ο κίνδυνος, ποια η διαφυγή; Ποια είναι η απόλαυση του αισθήματος, ποιος ο κίνδυνος, ποια η διαφυγή; Ποια είναι η απόλαυση της αντίληψης, ποιος ο κίνδυνος, ποια η διαφυγή; Ποια είναι η απόλαυση των δραστηριοτήτων, ποιος ο κίνδυνος, ποια η διαφυγή; Ποια είναι η απόλαυση της συνείδησης, ποιος ο κίνδυνος, ποια η διαφυγή;» «Η ευτυχία και η ευαρέσκεια, μοναχέ, που εγείρεται εξαρτώμενη από την ύλη, αυτή είναι η απόλαυση της ύλης. Το ότι η ύλη είναι παροδική, οδυνηρή, υποκείμενη σε μεταβολή, αυτός είναι ο κίνδυνος της ύλης. Όποια είναι η απομάκρυνση της θέλησης και του πάθους για την ύλη, η εγκατάλειψη της θέλησης και του πάθους, αυτή είναι η διαφυγή από την ύλη. Η ευτυχία και η ευαρέσκεια, μοναχέ, που εγείρεται εξαρτώμενη από το αίσθημα... εξαρτώμενη από την αντίληψη... εξαρτώμενη από τις δραστηριότητες... εξαρτώμενη από τη συνείδηση, αυτή είναι η απόλαυση της συνείδησης. Το ότι η συνείδηση είναι παροδική, οδυνηρή, υποκείμενη σε μεταβολή, αυτός είναι ο κίνδυνος της συνείδησης. Όποια είναι η απομάκρυνση της θέλησης και του πάθους για τη συνείδηση, η εγκατάλειψη της θέλησης και του πάθους, αυτή είναι η διαφυγή από τη συνείδηση».

89. «Πώς όμως, σεβάσμιε κύριε, σε αυτόν που γνωρίζει πώς και βλέπει πώς, σε αυτό το σώμα με συνείδηση και εξωτερικά σε όλα τα αντικείμενα, δεν υπάρχουν υπολανθάνουσες τάσεις για ταύτιση με το εγώ, για ταύτιση με το δικό μου και για αλαζονεία;» «Οποιαδήποτε ύλη, μοναχέ - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - όλη την ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Οποιοδήποτε αίσθημα... οποιαδήποτε αντίληψη... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... οποιαδήποτε συνείδηση - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - όλη τη συνείδηση 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό βλέπει όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έτσι, μοναχέ, σε αυτόν που γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, σε αυτό το σώμα με συνείδηση και εξωτερικά σε όλα τα αντικείμενα, δεν υπάρχουν υπολανθάνουσες τάσεις για ταύτιση με το εγώ, για ταύτιση με το δικό μου και για αλαζονεία».

90. Τότε σε κάποιον μοναχό εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός στο νου -«Έτσι λοιπόν, αγαπητέ, η ύλη είναι μη-εαυτός, το αίσθημα είναι μη-εαυτός, η αντίληψη είναι μη-εαυτός, οι δραστηριότητες είναι μη-εαυτός, η συνείδηση είναι μη-εαυτός· πράξεις που διαπράχθηκαν από μη-εαυτό, ποιον εαυτό θα αγγίξουν;» Τότε ο Ευλογημένος, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου εκείνου του μοναχού, απευθύνθηκε στους μοναχούς - «Είναι όμως δυνατόν, μοναχοί, κάποιος ανόητος άνθρωπος εδώ, μη γνωρίζοντας, κατεχόμενος από άγνοια, με νου υπό την κυριαρχία της επιθυμίας, να νομίζει ότι πρέπει να υπερβεί τη διδαχή του Διδασκάλου - 'Έτσι λοιπόν, αγαπητέ, η ύλη είναι μη-εαυτός, το αίσθημα είναι μη-εαυτός, η αντίληψη

είναι μη-εαυτός, οι δραστηριότητες είναι μη-εαυτός, η συνείδηση είναι μη-εαυτός· πράξεις που διαπράχθηκαν από μη-εαυτό, ποιον εαυτό θα αγγίξουν; Έσείς, μοναχοί, έχετε πειθαρχηθεί από εμένα σε διάφορες διδασκαλίες».

«Τι νομίζετε, μοναχοί, η ύλη είναι μόνιμη ή παροδική;» «Παροδική, σεβάσμιε κύριε». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;» «Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Τι νομίζετε, μοναχοί, το αίσθημα... η αντίληψη... οι δραστηριότητες... η συνείδηση είναι μόνιμη ή παροδική;» «Παροδική, σεβάσμιε κύριε». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;» «Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε». «Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Γι' αυτό, μοναχοί, οποιαδήποτε ύλη παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη η ύλη - 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Οποιοδήποτε αίσθημα... οποιαδήποτε αντίληψη... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη η συνείδηση - 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Βλέποντας έτσι, μοναχοί, ο μορφωμένος ευγενής μαθητής αποστασιοποιείται από την ύλη, αποστασιοποιείται από το αίσθημα, αποστασιοποιείται από την αντίληψη, αποστασιοποιείται από τις δραστηριότητες, αποστασιοποιείται από τη συνείδηση· αποστασιοποιούμενος απαλλάσσεται από το πάθος· μέσω του μη πάθους απελευθερώνεται. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: 'η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης'».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου. Και όταν αυτή η ανάλυση εκφωνούνταν, οι συνειδήσεις εξήντα περίπου μοναχών, μέσω της μη προσκόλλησης, απελευθερώθηκαν από τις νοητικές διαφθορές.

Τέλος της ομιλίας Μαχαπουννάμα, ένατη.

10. Η συντομότερη ομιλία για τη νύχτα με πανσέληνο

91. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο Ανατολικό Μοναστήρι, στο μέγαρο της μητέρας του Μιγκάρα. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος, την ημέρα της τήρησης των κανόνων, τη δέκατη πέμπτη, τη νύχτα της πανσελήνου, καθόταν στο ύπαιθρο περιστοιχισμένος από την Κοινότητα μοναχών. Τότε ο Ευλογημένος, αφού κοίταξε την Κοινότητα των μοναχών που ήταν σιωπηλή, απόλυτα σιωπηλή, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Θα γνώριζε άραγε, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο ένα ανάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ανάρετο';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, μοναχοί· αυτό είναι αδύνατον, μοναχοί, δεν υπάρχει δυνατότητα, ένα ανάρετο άτομο να γνωρίσει ένα ανάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ανάρετο'. Θα γνώριζε όμως, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο ένα ανάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο

είναι ενάρετο';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, μοναχοί· και αυτό είναι αδύνατον, μοναχοί, δεν υπάρχει δυνατότητα, ένα ανάρετο άτομο να γνωρίσει ένα ενάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ενάρετο'. Ένα ανάρετο άτομο, μοναχοί, διακατέχεται από κακές ιδιότητες, συναναστρέφεται ανάρετα άτομα, σκέφτεται όπως ένα ανάρετο άτομο, συμβουλευείται όπως ένα ανάρετο άτομο, μιλάει όπως ένα ανάρετο άτομο, ενεργεί όπως ένα ανάρετο άτομο, έχει την άποψη ενός ανάρετου ατόμου· δίνει δωρεά όπως ένα ανάρετο άτομο».

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο διακατέχεται από κακές ιδιότητες; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο είναι άπιστο, είναι αδιάντροπο, είναι χωρίς ηθικό φόβο, είναι ολιγομαθές, είναι οκνηρό, είναι επιλήσμον, στερείται σοφίας. Έτσι, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο διακατέχεται από κακές ιδιότητες.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο συναναστρέφεται ανάρετα άτομα; Εδώ, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που είναι άπιστοι, αδιάντροποι, χωρίς ηθικό φόβο, ολιγομαθείς, οκνηροί, επιλήσμονες, που στερούνται σοφίας, αυτοί γίνονται φίλοι του ανάρετου ατόμου, αυτοί σύντροφοί του. Έτσι, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο συναναστρέφεται ανάρετα άτομα.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο σκέφτεται όπως ένα ανάρετο άτομο; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο προτίθεται για πάθηση του εαυτού του, προτίθεται για πάθηση άλλου, προτίθεται για πάθηση και των δύο. Έτσι, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο σκέφτεται όπως ένα ανάρετο άτομο.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο συμβουλευείται όπως ένα ανάρετο άτομο; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο συμβουλευείται για πάθηση του εαυτού του, συμβουλευείται για πάθηση άλλου, συμβουλευείται για πάθηση και των δύο. Έτσι, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο συμβουλευείται όπως ένα ανάρετο άτομο.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει την ομιλία ενός ανάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο είναι ψεύτης, μιλάει διχαστικά, μιλάει σκληρά, φλυαρεί. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει την ομιλία ενός ανάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει τις πράξεις ενός ανάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο σκοτώνει έμβια όντα, παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει τις πράξεις ενός ανάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει την άποψη ενός ανάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει αυτήν την άποψη - 'δεν υπάρχει δωρεά, δεν υπάρχει θυσία, δεν υπάρχει προσφορά, δεν υπάρχει καρπός και επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων, δεν υπάρχει αυτός ο κόσμος, δεν υπάρχει άλλος κόσμος, δεν υπάρχει μητέρα, δεν υπάρχει πατέρας, δεν υπάρχουν όντα με αυθόρμητη γέννηση, δεν υπάρχουν στον κόσμο ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει σωστά και ασκούνται ορθά, οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν'. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο έχει την άποψη ενός ανάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο δίνει τη δωρεά ενός ανάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο δίνει δωρεά απρόσεκτα, δίνει δωρεά όχι ιδιοχειρώς, δίνει δωρεά χωρίς σεβασμό, δίνει δωρεά πεταμένη, δίνει δωρεά χωρίς να προσδοκά αποτέλεσμα. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ένα ανάρετο άτομο δίνει τη δωρεά ενός ανάρετου

ατόμου.

«Αυτό, μοναχοί, το ανάρετο άτομο, έτσι διακατεχόμενο από κακές ιδιότητες, έτσι συναναστρεφόμενο με ανάρετα άτομα, έτσι σκεπτόμενο όπως ένα ανάρετο άτομο, έτσι συμβουλευόμενο όπως ένα ανάρετο άτομο, έτσι με την ομιλία ενός ανάρετου ατόμου, έτσι με τις πράξεις ενός ανάρετου ατόμου, έτσι με την άποψη ενός ανάρετου ατόμου· έτσι αφού έδωσε τη δωρεά ενός ανάρετου ατόμου, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο επαναγεννιέται εκεί όπου είναι ο προορισμός των ανάρετων ατόμων. Και ποιος, μοναχοί, είναι ο προορισμός των ανάρετων ατόμων; Η κόλαση ή το ζωικό βασίλειο.

92. «Θα γνώριζε άραγε, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο ένα ενάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ενάρετο';» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Καλώς, μοναχοί· είναι δυνατόν, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο να γνωρίσει ένα ενάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ενάρετο'. Θα γνώριζε όμως, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο ένα ανάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ανάρετο';» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Καλώς, μοναχοί· και αυτό είναι δυνατόν, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο να γνωρίσει ένα ανάρετο άτομο - 'αυτό το άτομο είναι ανάρετο'. Ένα ενάρετο άτομο, μοναχοί, διακατέχεται από τις καλές ιδιότητες, έχει αφοσίωση σε ενάρετα άτομα, έχει σκέψη ενάρετου ατόμου, έχει συμβουλή ενάρετου ατόμου, έχει ομιλία ενάρετου ατόμου, έχει πράξη ενάρετου ατόμου, έχει άποψη ενάρετου ατόμου· δίνει τη δωρεά ενός ενάρετου ατόμου».

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο διακατέχεται από τις καλές ιδιότητες; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει πίστη, έχει ντροπή, έχει ηθικό φόβο, είναι πολυμαθής, καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα, είναι μνήμων, είναι σοφός. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο διακατέχεται από τις καλές ιδιότητες.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει αφοσίωση σε ενάρετα άτομα; Εδώ, μοναχοί, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που έχουν πίστη, έχουν ντροπή, έχουν ηθικό φόβο, είναι πολυμαθείς, καταβάλλουν έντονη ενεργητικότητα, είναι μνήμονες, είναι σοφοί, αυτοί γίνονται φίλοι του ενάρετου ατόμου, αυτοί σύντροφοί του. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει αφοσίωση σε ενάρετα άτομα.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει σκέψη ενάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο δεν προτίθεται ούτε για πάθηση του εαυτού του, ούτε προτίθεται για πάθηση άλλου, ούτε προτίθεται για πάθηση και των δύο. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει σκέψη ενάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει συμβουλή ενάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο δεν συμβουλευέται ούτε για πάθηση του εαυτού του, ούτε συμβουλευέται για πάθηση άλλου, ούτε συμβουλευέται για πάθηση και των δύο. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει συμβουλή ενάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει ομιλία ενάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει ομιλία ενάρετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο έχει την πράξη ενός ενάρετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρετο άτομο απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά. Έτσι, μοναχοί,

ένα ενάρτετο άτομο έχει την πράξη ενός ενάρτετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο έχει την άποψη ενός ενάρτετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο έχει αυτήν την άποψη - 'υπάρχει δωρεά, υπάρχει θυσία, υπάρχει προσφορά, υπάρχει καρπός και επακόλουθο των καλών και κακών πράξεων, υπάρχει αυτός ο κόσμος, υπάρχει άλλος κόσμος, υπάρχει μητέρα, υπάρχει πατέρας, υπάρχουν όντα με αυθόρμητη γέννηση, υπάρχουν στον κόσμο ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει σωστά και ασκούνται ορθά, οι οποίοι έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως αυτόν τον κόσμο και τον άλλο κόσμο με άμεση γνώση, τους διακηρύσσουν'. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο έχει την άποψη ενός ενάρτετου ατόμου.

«Και πώς, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο δίνει τη δωρεά ενός ενάρτετου ατόμου; Εδώ, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο δίνει δωρεά προσεκτικά, δίνει δωρεά ιδιοχείρως, δίνει δωρεά με σεβασμό, δίνει δωρεά χωρίς να την πετάξει, δίνει δωρεά προσδοκώντας αποτέλεσμα. Έτσι, μοναχοί, ένα ενάρτετο άτομο δίνει τη δωρεά ενός ενάρτετου ατόμου.

«Αυτό, μοναχοί, το ενάρτετο άτομο που έτσι διακατέχεται από την Άριστη Διδασκαλία, έτσι έχει τη συναναστροφή ενός ενάρτετου ατόμου, έτσι έχει τη σκέψη ενός ενάρτετου ατόμου, έτσι έχει τη βουλή ενός ενάρτετου ατόμου, έτσι έχει την ομιλία ενός ενάρτετου ατόμου, έτσι έχει την πράξη ενός ενάρτετου ατόμου, έτσι έχει την άποψη ενός ενάρτετου ατόμου· έτσι αφού έδωσε τη δωρεά ενός ενάρτετου ατόμου, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο επαναγεννιέται εκεί όπου είναι ο προορισμός των ενάρτετων ατόμων. Και ποιος, μοναχοί, είναι ο προορισμός των ενάρτετων ατόμων; Η μεγαλοπρέπεια μεταξύ των θεών ή η μεγαλοπρέπεια μεταξύ των ανθρώπων».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Τσούλαπουννάμα, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου Ντεβαντάχα, πρώτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Ντεβαντάχα, πέντε και τρία, τι-Σάμα-Σουνακκχάττα·
Σαππάγια-Γκάννα-Γκόπακα-Μαχαπούννα και Τσούλαπούννα.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 3. Οι τελευταίες πενήντα ομιλίες. 1. Το κεφάλαιο για το Ντεβαντάχα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org